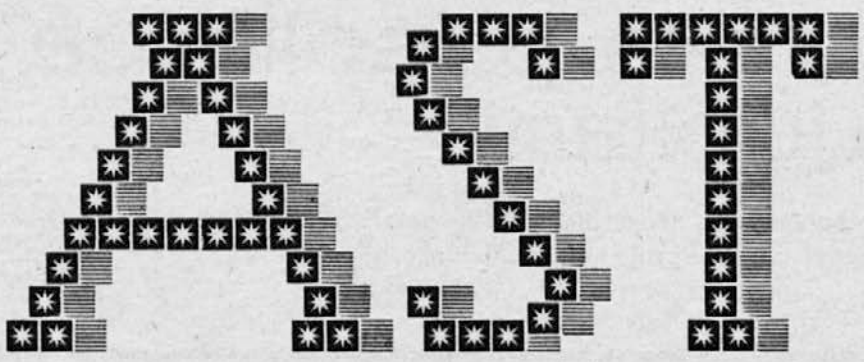
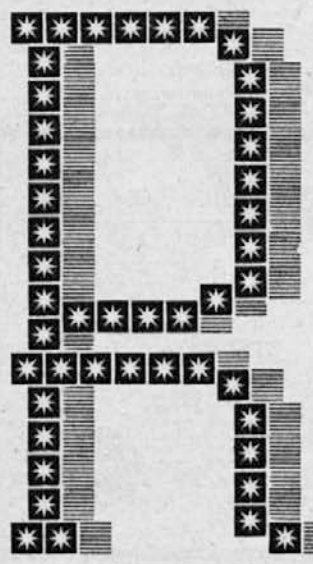
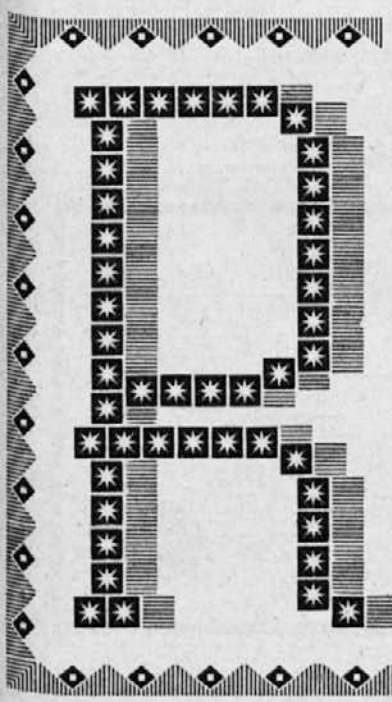

VSEBINA:

- Skušnjavec
- Molitev k Mariji
- Trideset srebrnikov
- Praznik vrhovnega očeta
- »Moj Bog, zakaj si nas zapustil?«
- Naše trpljenje v luči skrivnostnega telesa Jezusovega
- Ne pozabimo na svoje poslanstvo
- Mati žalostna je stala...
- Kruh iz nebes
- Spoznanje
- Pokorščina do Cerkve
- Zdrava Marija doni trikrat na dan
- V kakšne namene bomo molili v marcu
- Neznana cerkvice sv. Jožefa
- Neugaslo ognjišče
- Spiski in zapiski
- Cvetna nedelja
- Prošnja s križa
- Razvajenka

Marijino oznanjenje. Beneška slika. Uršulinska cerkev v Ljubljani.

**Mesečnik
za versko
vzgojo
Letnik I.
Številka 3
Marec
1945**

Naročnikom. Naročnina za prihodnje tri mesece, april, maj in junij, ostane dosedanja, torej 25 lir. Vse tiste, ki so do sedaj list prejeli, pa še niso poravnali naročnine, najvljudneje prosimo, da to store čim preje. Danes žal ni vse eno, ali prejememo denar nekaj mesecev preje ali pozneje. Kdor pomotoma prejme dva izvoda, naj enega vrne.

Uprava.

Odpustki za marec 1945:

1. Četrtek. Prvi v mes. — P. o. čl. br. sv. R. T. v brat. cerkvi. Če te brez velike težave ne morejo obiskati pa v žup. cerkvi.

2. Petek. Prvi v mes. — P. o.: 1. Vsem, ki prejmejo sv. zakr. in se udeležijo javne pobožnosti n. č. sv. Srcu J. in molijo p. n. sv. o. — 2. Tem, ki gredo k sv. o. in sami opravijo kakšno pobož. v zadošč. sv. Srcu J., obiščejo cerkev in molijo p. n. sv. o., če se ne morejo udeležiti javne pobožnosti. — 3. Cl. br. sv. R. T. kakor včeraj. — 4. Cl. br. sv. Srca J.

3. Sobota. Prva v mes. — P. o. vsem, ki prejmejo sv. z., opravijo kakšno nabož. vajo na č. Brezmadežni v zadošč. za razžal. in molijo p. n. sv. o.

4. Nedelja. Prva v mes. — Cl. rožnov. br. 3 pop. o.: a) če v brat. c. molijo p. n. sv. o.; b) če so pri mes. proc.; c) če v brat. c. nekoliko molijo pred izp. sv. R. T. — P. o. tem, ki nosijo višnj. šk. — Cl. br. sv. Srca J.

5. Ponedeljek. Sv. Janez Jožef. — P. o. tem kakor 9. dan.

6. Torek. Sv. Koleta. — P. o. kakor 9. dan.

7. Sreda (sredp.). Prva v mes. — P. o. vsem, ki opravijo kakšno nabož. vajo n. č. sv. Jožefu, prejmejo sv. obh. in molijo p. n. sv. o.

8. Petek. Sv. Katarina Bol. — P. o. vsem vernikom v cerkvah 3 redov sv. Fran-

čiška; tretjered. tudi v župn. c., kjer ni redovne.

12. Ponedeljek. Sv. Gregorij. — P. o. čl. brat. sv. Srca J. v br. cerkvi.

18. Tiha nedelja. — P. o. čl. žal. M. b. s črnim škap.

19. Ponedeljek. Sv. Jožef. — P. o.: 1. Cl. br. sv. R. T., kakor prvi dan. — 2. Cl. br. sv. Srca J. v brat. c.; če te ne morejo obiskati, jim more spovednik naložiti kakšno drugo dobro delo. — 3. Cl. DSD, če molijo za njega razširj. — 4. Cl. škap. br. Karm. M. b. v brat. ali župn. c. — 5. Tem, ki nosijo višnj. šk. — 6. Cl. brat. brezmad. Srca Mar. — 7. Cl. »Družbe kršč. družin«. — 8. Cl. brat. sv. Družine. — 9. Cl. brat. za duše v v. — 10. Tem kakor 9. dan. — Tretjerednikom blagoslov s p. o.

22. Četrtek. Sv. Benvenut. — P. o. kakor 9. dan.

23. Petek. Marija 7 žalosti. — P. o.: 1. Tem, ki nosijo višnj. šk. — 2. Cl. br. za duše v v. — 3. Cl. br. žal. M. b. z višnj. šk. — 4. Cl. brat. sv. Družine. — 5. Cl. rožnovenske br. v brat. c. — 6. Tem kakor 9. dan.

25. Cvetna nedelja. (Zadnja v mes.) Marijino oznanjenje. — P. o.: 1. Cl. br. sv. R. T. kakor prvi dan. — 2. Cl. br. sv. Srca J. kakor 19. dan. — 3. Cl. br. N. Lj. G. presv. Srca v brat. c. — 4. Cl. Mar. družb. — 5. Cl. škap. br. Karm. M. b. v brat. ali žup. c. — 6. Cl. brat. brezmad. Srca M. — 7.

Tem, ki nosijo višnj. škap. — 8. Cl. brat. kršč. družin. — 9. Cl. br. za duše v v. — 10. Cl. rožnov. br. — 11. Cl. br. Sv. Duha, ta dan ali v osm. v brat. ali žup. c. — 12. Tem kakor 9. dan. — 13. Tretjredn. blagoslov s pop. o. (Tudi med vel. tednom.) — 14. Vsem, ki vsaj 3krat na teden skupno odmolijo rož. v.

28. Sreda. Sv. Janez Kapistran. — P. o. kakor 9. dan.

29. Veliki četrtek. — P. o.: 1. Vsem, ki morejo dobiti odpustke rim. postajnih cerkvá, in sicer: a) Tretjeredn. v red. c. — b) Cl. br. sv. R. T. v brat. c., če te ne morejo brez velike težave obiskati, pa v žup. c. — c) Cl. brat. sv. Srca J. v brat. c. Namesto obiska br. c. more spovednik naložiti kakšno drugo dobro delo. — d) Cl. rožnov. brat. v vsaki cerkvi, če molijo pri peterih oltarjih; kjer jih ni, pa tiste, kolikor jih je — tolikokrat, kakor da bi jih bilo pet. — e) Cl. Mar. dr. v jezuitskih cerkvah; kjer te ni, pa v kateri koli cerkvi, če odmolijo 7krat Očenaš in Zdrava Mar. p. n. sv. o. — f) Tisti, ki nosijo višnj. šk. — g) Cl. br. za duše v v. v brat. ali žup. c. (Pogoj: Prejem sv. z. in molitev p. n. sv. o.)

30. Veliki petek. Kdor ta dan popoldne od treh naprej ali nasl. soboto do 11 popoldne dela tovarišijo Z. M. b. vsaj pol ure z molitvijo ali premišljevanjem, dobi p. o. tisti dan, ko opravi velikonoč. spoved in pristopi k mizi Gospodovi. — P. o. tem, ki nosijo višnj. šk.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

zadruga z neomejenim jamstvom, v lastni palači na Miklošičevi c. 6 (nasproti hotela „Union“)

Sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodneje obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poroštvu. Posojilnica je bila ustanov. 1895. leta

Žalostna Mati božja. Riko Debenjak 1941. Kapela v zavetišču v Zeleni jami.

SKUŠNJAVEC

Prvo postno nedeljo beremo v evangeliju, kako je hudič Jezusa skušal. Njegova predrznost se nam zdi kar nesramna. Na samega učlovečenega Sina božjega se je hudobec spravil, da bi ga zapeljal v greh. Kaj se bomo potem čudili, da skuša tudi nas? Skušnjavec-satan je res predrzen in nesramen. A tako predrzen, tako sproščeno delaven ko danes menda še ni bil v vsej zgodovini Krisusovega kraljestva na zemlji. Danes divja, kakor da je popolnoma odvezan, in mu božja vsemogočnost ne stavi nobenih meja. Nič manj ne namerava doseči kakor Boga vreči s prestola in mu odzeti vse obsegajočo oblast, prav kakor se danes godi s kralji in njihovo oblastjo na zemlji. Danes se širi brezboštvo, popolno tajenje Boga, vsake višje duhovne sile. In to brezboštvo ni kaka skrita zamisel posameznika, ki vodi samo njegovo življenje, v druge pa ne posega. Današnje brezboštvo je borbena, ki hoče vero v Boga povsod izpodrinuti, vsak izraz božjega češčenja izbrisati, vnanje češčenje s silo onemogočiti, notranje spoštovanje do vsega, kar je božjega, pa brezobzirno z brezbožno vzgojo ubiti.

Pri teh brezbožnih naporih si je satan znal dobiti prav mnogo pomagačev, spretnih, sposobnih in nalašč izšolanih v sodobni propagandi. V prvi vrsti so to organizirani brezbožniki, ki imajo mrežo svoje organizacije razpredeno čez ves svet in jo po potrebi znajo skrbno skrivati in spretno zakrinkati, da omrežijo tudi take, ki bi golo in jasno spoznano brezboštvo odklonili. S takšno premetenostjo in lažnostjo nastopajo, »da bi tudi izvoljene premotili, če bi bilo mogoče« (Mt 24, 24), kakor pravi Jezus o dogodkih ob koncu sveta. V so to

satanovo igro more vsak, ki brez predsodkov opazuje dogajanje okrog sebe, zasledovati in ugotoviti. Le vse preveč se je sicer dobrih duš, ki zaenkrat nikakor ne bi hotele zatajiti svoje vere, ujelo v mreže skušnjavca. Še molijo, še verujejo, a vera v katoliško Cerkev in v njenega nezmotljivega poglavarja je v temeljih že omajana, tako jih satan uporablja za svoje namene, preden se tega zavedejo.

Ob tem se nam vrida dvoje vprašanj. Prvo: zakaj Bog dovoljuje satanu-skušnjavcu toliko svobode? Drugo: Kaj je vzrok, da ima ravno zdaj tako moč? Odgovor najdemo v Razodetju sv. Janeza, ki je v videnjih gledal in potem zapisal borbe in zmage Cerkve Kristusove na zemlji do konca sveta.

Poiščimo odgovor na prvo vprašanje: Zakaj Bog dovoljuje, da nas satan-skušnjavec skuša, moti in preganja deloma sam deloma po svojih pomagačih? Mogli bi pa to vprašanje tudi tako-le staviti: zakaj je Jezus dopustil, da ga je hudič skušal? Vsi, ki verujejo v Jezusa in so v ljubezni in veri z njim povezani, so deležni njegove usode, njegovih bojov in zmag, njegovega trpljenja in njegove slave. V sak resničen kristjan je satanu in njegovim privržencem prav tako »v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo« (Sk 2, 34), kakor je bil in je še Kristus. Učenec Kristusov ni nad svojim učnikom in, če so njega preganjali, bodo tudi nas; če je njega satan skušal, bo tudi nas. Jasno in vsem razumljivo je Jezus napovedal, kaj nas, njegove učence in vernike, čaka: »Takrat vas bodo predajali v stiske in vas morili; in sovražili vas bodo vsi narodi zaradi

mojega imena. In takrat se bodo mnogi pohujšali in bodo drug drugega izdajali in drug drugega sovražili. In vstalo bo mnogo krivih prerokov, ki bodo premotili mnoge. In ker bo hudobija narasla, bo ljubezen premnogih omrznila. Kdor pa bo vztrajal do konca, ta bo zveličan« (Mt 24, 9—13).

Sv. Janez pa je v knjigi Razodetja zapisal, kako se to preganjanje vrši skozi vsa stoletja do konca sveta, včasih hujše, včasih blažje, a satan popolnoma ne miruje nikdar. Bog mu dopušča neko mero svobode, da nas preskusi, ali smo dovolj zvesti ali ne, ker brez preskušnje nihče, ki je pri pameti, ne more priti v nebesa. Tak je večni zakon božje pravičnosti. Skušnjo za zveličanje mora vsak prebiti: ali jo naredi ali pa pade.

Satan s posebno ogorčenostjo napada tiste, ki se z besedo in v dejanju z živoljenjem priznavajo za Kristusa. Odpadnike in tiste, ki so samo po imenu kristjani, ne pa tudi po živoljenju, pušča pri miru, saj so takó že njegovi s svojim nepristnim krščanstvom in svojo nezvestobo do Kristusa. Kadar pa jih satan potrebuje za pomočnike, jih s svojimi lažmi in krinkami zaslepljuje in zapeljuje, da so mu zavedni ali pa tudi nezavedni pomočniki. Če nam satan s svojimi napadi prizanaša in nas pušča v miru, se tega nikar ne veselimo, ampak si sprašajmo vest, nismo se li morda že izneverili Kristusu in njegovi Cerkvi in nas zaradi tega satan ima že za svoje, pa nas ne napada več. Sv. Janez je videl v skrinjem razodetju zmaja (hudiča), ki je preganjal ženo (Cerkev), a jo je Bog tako rešil, da ji je dal peruti velikega orla, s katerimi je ušla v puščavo, kjer jo je Bog preživiljal. Ker mu je žena — Cerkev ušla, da je ni mogel uničiti, se je zmaj — hudič »razsrdil in se je šel vojskovat z ostalimi iz njenega rodu, ki spolnjujejo božje zapovedi in imajo pričevanje Jezusovo« (Raz 12, 17). Če nas satan s sodelovanjem katerih koli svojih pomočnikov preganja in skuša, nam je to dokaz, da smo iz tistega rodu Kristusove Cerkve, ki spolnjuje božje zapovedi in ima pričevanje Jezusovo. In to nam bodi dovolj! Gnilega miru in neborbene udobnosti udje Jezusovega skrivnostnega telesa — Cerkve na zemlji ne morejo uživati. Morda se nam iz tega dejstva vendar nekoliko odpira razumevanje, zakaj Bog še vedno dopušča satanu — skušnjavcu nekaj svobode.

Nihče naj ne misli, da je satan s svojim zlom končno iz sveta pregnan, če so kdaj razmere take, da se more delovanje Cerkve z vso močjo in lepoto razvijati. Do konca sveta moramo računati z zasledovanjem in zahrbtnim delovanjem satanovim in z njegovimi intrigami. Kdor s tem ne računa, ustreza le satanovim zlim namenom. Šele ob koncu sveta, tako je sv. Janez videl, bo »hudič vržen v ognjeno in žvepleno jezero — s svojimi pomočniki vred — in mučeni bodo noč in dan na vekov veke« (Raz 20, 10).

Še drugo vprašanje: Zakaj ima satan ravno danes tako izredno veliko moč, čaka na odgovor. Tudi ta odgovor nam daje razodetje sv. Janeza. Kratek je ta odgovor. Kakor kristjani odpadajo od zvestobe Bogu in njegovim zapovedim, tako raste moč in vpliv hudobnega duha. Nesrečna Evropa, ki so jo zmotne ideje brezboštva vrgle v nepopisno gorje, ki ga deloma že čutimo, deloma v grozo vidimo prihajati, je dokaz za to trditev. Odpad od Kristusa, njegove Cerkve in od obveznosti božjih zapovedi se je začel že konec petnajstega stoletja, najprej v mišljenju in v krščan-

skim resnicam nasprotnem živoljenju, pozneje je dozorel v zunanji odpad od edine Kristusove Cerkve. Skoraj štiri sto let je ta odpad notranje izpodjedal pravo in zdravo krščanstvo kakor rak razjeda telesne organe. Tako je stoletja dolgo že rasla tudi moč satanova, ki je prišla danes do viška.

Odpad od Boga se polagoma začenja in postopoma vrši. Znake takega odpada smo mogli tudi pri nas opazovati. Najprej opazimo neko omalovaževanje Cerkve in njenega učiteljstva. Namesto da bi nauk Cerkve z veseljem in hvaležnostjo prejemali in si ob njem ustvarjali jasnost v sodobnih zmotah, so ga sprejemali z dvomi, ga šele presojali in celo obsojali, če ni bil po volji njihovim predsodkom. Odrekli so Cerkvi pravico, da s svojim naukom načelno posega v vsa območja živoljenja in človeškega udejstvovanja kakor v kulturo, gospodarstvo itd. Iz tega odklonilnega stališča do učiteljstva Cerkve, do papeža in škofov, gre le kratka in gladka pot do popolnega notranjega odpada — čeprav se vnanji korak odpada še odlaša — in kaj hitro zdrkne človek po njej do dna. Kjer pa človek Boga in njegovo oblast izžene, se takoj naseli satan s svojo tiranijo. — Kako lahko zdaj razumemo marsikatero pojave v naših domačih razmerah.

Iz tega razgovora pa spoznamo tudi, kaj nam je storiti. Napadom satanovim se moramo ustaviti, naj prihajajo od koder koli. Ne smemo se dati premagati, vztrajnim je Jezus zmago zagotovil. Satanovega preganjanja ne premagamo s popuščanjem in s kompromisi, niti ne s tem, da bi se borili zoper njega z njegovim orožjem nasilja, krivice in laži. Stališče, zoper katerega je sam satan brez moči, je čisto drugačno: zvestoba v močni veri, da stoji nad vsem dogajanjem sveta vsemogočni in večni Bog, ki ima od vekomaj svoje nespremenljive načrte, ki se vedno izvrše, in sicer upravlja s pomočjo tistih, ki jih skušajo onemogočiti. Zmagamo na ta-le način: v trdni odločnosti vztrajati v svoji veri, v zvestobi Cerkvi Kristusovi in njenemu vodstvu in znati čakati na dan in uro, ki jo je Bog že določil za svojo in našo zmago nad satanom. Stanovitnost in zvestoba do Boga, njegovemu razodetju, njegovemu kraljestvu in pripravljenost nositi vse posledice, pa naj so še tako hude, to je orožje, ki premaga satana in vse njegove pomagače.

Ko to pišem, je god sv. Neže, te nežne in čisto mlade deklice, ki je za zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi morala trpeti telesne in duševne muke in končno dati cvetoče in upanja polno mlado živoljenje. Pa je prav s to zvestobo iztrgala satanu orožje iz krempljev, da ni mogel drugega kot z mučenjem in usmrtiljivo ji dati slavo in venec svetništva in mučenštva. Njena žrtev je približala mladi Cerkvi ono uro, ki jo je Gospod določil za vidno vnanjo zmago nad satanom.

Stati trdno in neomahljivo v veri, na skali, na katero je Kristus sam postavil svojo Cerkev, ki je peklenške sile ne bodo premagale, to je skrivnost krščanske nepremagljivosti in poroštvo končne zmage. Na tej trdnosti in zvestobi so se in se bodo vedno skrhalo kremplji in zobje satanovi, pa četudi morajo Kristusu zvesti z ženo-Cerkvijo vred bivati kaj časa v puščavi kot izgnanci iz brezbožnega sveta in njegove navidezne svobode. Z Jezusom pogumno ukažimo hudiču: »Poberi se, satan; zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služi« (Mt 4, 10).

Dr. Gregorij Rožman, škof.

MOLITEV K MARIJI

Marjalo O kako smo v teh težkih dneh potrebni tvoje pomoči in usmiljenja mi ubogi, potrli, žalostni, večkrat polni grenkega obupa... Zato se Ti priporočamo in ponižno prosimo tolažbe in rešitve.

Naši predniki so Te ljubili in častili od tedaj, ko Jlm je zasljal Kristusova luč. Postavili so Ti več kot pet sto cerkva ter v njih prosili v bridklj in hudih časih Tvoje pomoči. V turških bojih so se zatekali k Tebi. Ob Tvojih z zidovjem obdanih svetiščih so se borili za verske svetlinje in svoj dom. V pustih protestantovskih časih so Te častile naše Marijine družbe in množile Tvojo slavo. Jožefinske sape so to bohotno cvetje sicer zamorile za nekaj časa, a po pastirici Bernardki je zanetila božja roka nov mogočen zubelej ljubezni do Tebe, Brezmadežna. Tudi naši očetje in naše matere in mi sami smo gojili po Marijinih družbah vneto pobožnost do Tebe. Izkazali smo Ti, naša nebeška Mati in Gospa in Kraljica, najvišjo čast, katero Ti je mogla izkazati naša borna zemljica, ko je kronal sivolasi vladika Tvojo milostno podobo. Nedeljo za nedeljo smo Ti izkazovali čast na božjih potih in po Tvojih cerkvah z molitvami in pesmimi. Rožnovenske in šmarniške pobožnosti so polnile cerkve.

Grešili smo, hudo grešili. Žalili smo božjo Dobroto, Tebe in Tvojega božjega Sina. Kakor ohromela trupla smo. Usmili se nas!

Ti nam daješ upanje in nas dvigaš v žalosti in bridkosti. Revni in objokani kličemo k tebi. Sklonjeni v ponižnosti prelivamo solze kesanja. O, srednica božje milosti, bodi naša priprošnjica! Roža skrivnostna, napolni s svojim vonjem naše duše, da vzcveto v božji ljubezni! Pripelji tiste, ki so zablodili v trnju in osatu, na pravo pot! Tvoje brezmadežno srce, reši nas!

Zasluzenje vseh Tvojih pravičnih, naših pokojnih častilcev in častilk, priprošnje naših zveličanih glasnikov in glasnic Tvoje slave, naših zveličanih škofov in mašnikov, naših mučencev in mučenk, vseh revnih in zaničevanih, neznanih sirot naj nam izprosiljo po Tebi pri Vsemogočnem rešitev iz tegob in strahot sedanjih dni! Amen.

Dr. Ivo Česnik

Trideset srebrnikov

»Izdam za trideset ga srebrnikov!«
Nastavil je duhovnu vročo dlan,
upognjen kakor ris je štel denarje,
ki so zaključili strahoten dan.

Nato potegnil plašč si je čez glavo
in splazil se skoz vrata kakor pes,
za njim je šel hinavski smeh duhovnov,
pred njim obupano-moreči kes.

Ha, tam na voglu spet oči Njegove!
Kako sijó! Zagrne si obraz.
Roke skrivenčene drže denarje —
kaj ne drhti po cesti njégov glas?

Koraki splašeni beže mu v témo — —
Ha, kaj gori spet tam iz kota?
Plaz srebrnikov mu grmi za vrat:
Gorje ti, izdajalec, Judež iz Kariota!

Karel Mauser.

PRAZNIK VRHOVNEGA OČETA

V petek, 2. marca 1945, je šesta obletnica, odkar je bil izvoljen kardinal Evgenij Pacelli za 261. naslednika sv. Petra, prvega papeža v Rimu. 12. marca nato je bil vstoličen kot papež Pij XII. in slovesno kronan s tiaro, papeško trojno krono, kot znakom vrhovne učeniške, duhovniške in pastirske (kraljevske) oblasti, ki jo je božji Učenik izročil apostolu Petru in njegovim naslednikom na rimski stolici.

Sedanji sveti oče Pij XII., ki je stopil v 70. leto starosti, je že kot poslanik svete stolice in kot večkratni

delegat na svetovnih kongresih zaslovel zlasti po svoji globoki pobožnosti, po odličnih govorniških spretnostih, po svoji modrosti, pa tudi po dostojanstvenem in ljubeznivem nastopu. Danes je sv. oče Pij XII. kot vrhovni krmar svete Cerkve in kot prvi dostojanstvenik, ki mu je mar rešitev in sreča narodov, priznan kot najveljavnejši in povsod uvaževani vladar vsega sveta. V Piju XII., ki ga diči izredna svetost, hkrati pa občudovana skromnost ter prikupljiva očetovska zaskrbljenost za večni blagor vernikov ter za prospeh svete Cerkve Kristusove, vidimo tako rekoč poduhovljeno osebnost najvišjega svečenika, modrega vodnika in svetovalca, ki njegovi besedi prisluhnejo narodi in rodovi.

Seveda se zgodi in se je zgodilo tudi ob sedanjem vojskinem divjanju, da so imeli in še imajo — ne brez božjega pripuščenja — za tople in rešilne nasvete in predloge Pija XII. gluha ušesa še mnoge zlasti vodilne in odločevalne osebnosti in številni državniki, ki gledajo na svet zgolj po načelih materializma, ne prešinja jih pa ne duh evangelija, ki je duh ljubezni in pravičnosti, duh sprave in miru.

Vkljub temu papež Pij XII. ne neha svariti in opominjati posredno ali neposredno, po okrožnicah in po radiju, naj bi se narodi in njih voditelji spametovali in krenili skesano k Njemu, ki ga prosimo: »Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom!« Pij XII. ne neha opozarjati na številne moderne zmote, ki imajo v nesrečnem liberalizmu svoje kotišče in so spletle svetu že toliko gorja, pa tudi skelečo šibo sedanjega vojskinega razdejanja in svetovnega pogorišča.

Veličino in pomen sedanjega poglavarja Cerkve Kristusove, ki krmari ladjo apostola Petra v tako usodnih in razburljivih dneh, ko je v nevarnosti krščanska kultura Evrope in drugih dežela, ko se skuša uveljaviti red brez Boga in brez upoštevanja božjega dekaloga, bo mogel prav presoditi in oceniti šele tisti del svetovne zgodovine, ki ga pišejo sodobni pretresljivi in strahotni dogodki.

Kdo se more le približno zamisliti in zatopiti v razburljiva in moreča leta, ki so šla v drugi svetovni borbeni katastrofi mimo in zadajala skeleče rane očetovskemu srcu svetega očeta Pija XII., ko je z žalostjo ugotavljal, kako so izzveneli v prazno njegovi dobro premišljeni nasveti in predlogi za mir. Ponovno in ponovno je dvigal svoj proseči glas in rotil vse prizadete, naj se spametujejo, naj se skesano povrnejo h Kralju miru! Bolj kot kateri koli božji poslanec se pa zaveda sveti oče, da ima božja pravičnost svoje nam neznane načrte, ki jih človeški razum ne more prekrižati. Zato se pa Pij XII. ravna po prošnji besedi, ki jo je božji Učenik izgovoril nekoč nad svetim Petrom: Jaz sem prosil zate, da se ne omaja tvoja vera... Ti pa potrjuj svoje brate — In tako potrjuje tudi sedanji poglavar Cerkve Kristusove vernike in njih pastirje ne le z gorečo molitvijo, temveč tudi z junaškim zgledom v prenašanju številnih tegob in silnega trpljenja, ki nam ga je prisodila božja Previdnost. Pij XII. ne neha bodriti vernikov, naj se trdno zanesejo, da bo dobrotljivi in pravični nebeški Oče vse tako uredil, kakor je v skladu z delom za naše zveličanje in s sklepi božje modrosti.

Ob slovesni obletnici kronanja svetega očeta združimo vsi svoje molitve in prošnje za srečo in mir med narodi, za blagor svete Cerkve in njenega poglavarja. A. Č.

»Moj Bog, zakaj si nas zapustil!«

Ali se ne izvije taka tožba tudi vernemu človeku, ko ga zadevajo bridkost za bridkostjo? Hišo so mu požgali, vse imetje uničili, družino razgnali po svetu ali jo celo pobili, jo pred smrtjo grozotno mučili in še in še. Ima še vero v srcu, ali vendar se skuša priplaziti v njegovo dušo dvom o božji dobroti, dvom o božji previdnosti. Kako vendar, da Bog vse to dopusti? Kako vendar to? Ali je Bog na nas pozabil?

Ne, Bog nas ni pozabil, Bog nas ni zapustil. Kaj pa v prvih krščanskih stoletjih? Tako radi prebiramo te slavne liste naše cerkvene zgodovine. Kako smo ponosni nanje, na svete mučence prvih stoletij, ki so tako junaško odgovarjali poganskim sodnikom, čeprav so vedeli, da jih čaka smrt. Pravimo, da je bilo mučeništvo zanje posebna božja milost. Po kratkem, čeprav hudem trpljenju so dosegli večno slavo in srečo, ki jo že dolga

stoletja uživajo in jo bodo uživali na veke. Previdnost božja je vse tako vodila, da so pravični iz trpljenja izšli poveljčani, da je Cerkev zadobila svobodo, da je vse hudo pomagalo k večji božji časti.

Za prve čase krščanstva nam je to tako jasno; tudi za Mehiko, Rusijo in Španijo se nam ne vzbujajo nikaki dvomi. Ko pa so se nadloge in bridkosti začele valiti na nas, se nam kar zamegli pred očmi; tako težko mislimo na nebeškega Očeta, tako brez vsebine se nam zdi resnica o božji previdnosti, dobroti in ljubezni. Zakaj? Zato ker trpimo mi, ker na sebi okušamo to, kar smo prej o drugih slišali ali brali, zato, ker je trpljenje in preganjanje zadelo nas.

Poskušajmo vseeno prodreti skozi to meglo dvomov in ugovorov, ki se vzbujajo v našem srcu, in upreti svoj pogled v močno sonce božjih resnic, ki nas jih uči sv. vera.

Narava in vera.

Najprej moramo dobro ločiti med tem, kako sodi naša narava in med tem, kako sodi vera. Narava presoja vse le po tem, ali ji kaj ugaja ali ne, ali ima od tega kaj častne koristi ali ne. Dobra hrana naravi prija, posta ne mara. Premožnega človeka, ki upa od njega kaj koristiti, naravni človek rad sprejme, mu postreže, je z njim prijazen; siromaka nasprotno čimprej odpravi ali se mu skuša izogniti. Vera pa nas uči drugače. Verni človek se predvsem vpraša: Ali to koristi moje dušnemu zveličanju ali ne? Naj mi ugaja ali ne ugaja, za to ne gre. Važno je le to, ali mi koristi ali škoduje za večnost; važno je, koliko je kakšna stvar vredna v božjih očeh.

Drugo. Kaj naravno je, da nas negotova prihodnost, v katero zro naše oči, vznemirja, da se je bojimo. Ne vemo, kaj bo z nami, kaj bo z vero, kaj bo z našimi domačimi. Vera pa nam tudi v tem daje trdno oporo. Vera nas uči, da bo v vsakem primeru skrbel za nas Bog; da se brez božje volje ali brez božjega dopuščenja ne bo z nami in našim narodom nič zgodilo. Božje oko bedi in bo bedelo vedno nad nami. »Ne gre vam, da bi vedeli čase ali prilike,« je dejal Kristus svojim učencem, ki so hoteli zvedeti prihodnje reči, »ne gre vam, da bi vedeli čase ali prilike, ki jih je Oče pridržal svoji oblasti« (Apd 1, 7). In zopet: »Zadosti je dnevu njegova lastna teža« (Mt 6, 34). Zadosti je, da vemo: v božjem varstvu smo. Bog bo skrbel za nas. Če bo hudo, nas bo z milostjo zelo, če treba izredno podpiral, da svoj končni namen, nebesa dosežemo. »To je volja božja,« pravi apostol, »da se posvetite« (1 Tes 4, 3).

Božja previdnost.

Ko take stvari razmišljamo, ne smemo nikoli pozabiti na božjo previdnost. Verska resnica je: Vse, kar je Bog ustvaril, varuje in vlada božja previdnost. Vodi in vlada usodo narodov in držav, pa tudi usodo posameznih družin in ljudi. Vsak trn, ki se zapichi v tvojo dušo, gre prej skozi roke božje previdnosti.

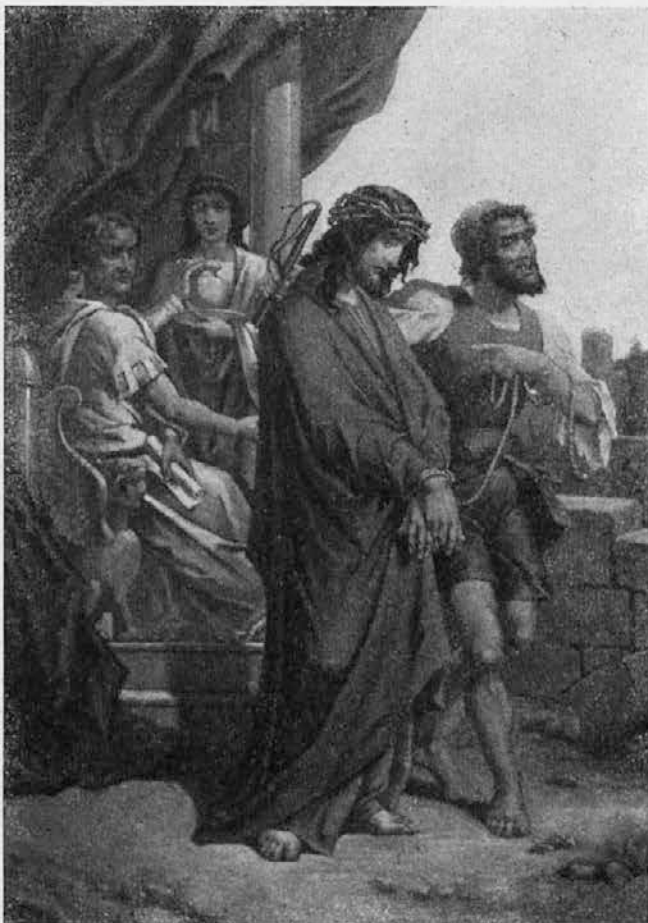
»Tole in tole,« pravi Previdnost, »pošljem temu očetu, tej materi; to je zanjo primerno. Tisto pa je prehudo, tega ne dopustim. To trpljenje, ta nesreča pride nadnjo zaradi hudobije drugih ljudi ali tudi zaradi njene lastne neprevidnosti. To bo z mojo pomočjo prenesla. Njeno življenje bo sicer križev pot z mnogimi postajami, ali vse to bo v njeno dušno korist. Vedno ji bo ob strani moja milost, dokler se ne bo za večno odpočila v mojem naročju.«

Nebeški Oče vse preudari, vse premisli, ničesar ne pozabi, nikogar ne prezre. Treba je le tudi v dušnih stiskah svoj pogled obračati navzgor, od koder nam edino more o pravem času priti pomoč. »Tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu (Rimlj 8, 28), vse, tudi hudo, tudi trpljenje, tudi smrt. Mi smo veseli, če kdo za nas skrbi, na nas misli. Pa kakó malo je takih, malo tudi med najboljšimi prijatelji. Nebeški Oče — tako nam pravi vera — je tak naš prijatelj, naš oče, ki vedno na nas misli in za nas skrbi.

Pa vendar toliko trpljenja...

Res, toliko trpljenja. Vera nam sicer trpljenja ne odvzame, ali pouči nas, od kod, zakaj, čemu trpimo. In božja milost nam pomaga, da laže trpimo.

Z izvirnim grehom — pravi vera — je prišlo na svet trpljenje vseh vrst. Ako bi izvirnega greha ne bilo, bi nam tudi trpljenje bilo prihranjeno. Je pa tudi kažen

Pilat obsodi Jezusa na smrt. — Najlepši in najgloblje občuteni križev pot v Ljubljani. Naročil ga je l. 1898 za uršulinsko cerkev generalni vikar kanonik Janez Flis. Delo je iz šole slavnega monakovskega slikarja Anzelma Feuerbacha, ki je takrat že umrl, pač pa so še slikali njegovi učenci.

za osebne grehe. In kdo bi mogel reči: Nikoli nisem žalil Boga. Sv. Janez pravi: »Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe varamo in v nas ni resnice« (1 Jan 1, 18). Da bi mogli razumeti, kakšno kazen zaslužijo grehi, smrtni in mali, bi morali razumeti božjo svetost. Za vsak greh smo zaslužili kazen; in na nek način jo moramo trpeti: ali tukaj na zemlji ali pa v večnosti. Bolje je odplačevati in trpeti na zemlji; v večnosti so kazni vse hujše in strašnejše. Zato so na slabšem grešniki, ki se niso spokorili in se jim na zemlji dobro godi; večnost bo zanj huda. Poglejte zdravnika! Dokler upa pri bolniku na ozdravljenje, mu predpisuje hrano, prepoveduje to in ono. Če pa nad njim obupa, naroči domačim: »Dajte mu vse, kar si poželi!« Podobno dela Bog. Dokler nam pošilja križe in nas pokori s trpljenjem, vemo, da misli na naše dušno ozdravljenje; ako pa smo dolgo brez križev, smo po pravici v strahu, kaj bo z nami v večnosti.

Poglejmo trpljenje še od druge strani! Vera nam pravi, da je trpljenje za nas naravnost dobrota. Je namreč zveličaven, potreben in nenadomestljiv opomin na večnost. Kam bi pogosto zašli brez tega opominjanja! Kako lahko bi se vdali napuhu ali počutnosti ali kaki drugi strasti. — Je pa tudi velik vir zaslužnja. Vdano prenašanje križev je čisto zlato, odkupnina za nebesa. In koliko so vredna nebesa! »Naša sedanja lahka stiska nam pripravila nad vso mero veliko, večno bogastvo slave« (2 Kor 4, 17). »Trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami« (Rimlj 8, 18).

Jezus vzame križ. na svoje rame.

Tako govori sv. pismo in sv. pismo se nikoli ne moti. Trpljenje torej ni vedno kazen za greh, je tudi lahko preiskušnja za naše kreposti in bogat vir zasluženja. To je odgovor na naše vprašanje, zakaj morajo tudi pravični toliko trpeti.

Papež Pij XII. pravi tako lepo v svoji okrožnici o skrivnostnem Kristusovem trpljenju: »Ko to pišemo, Nam je pred očmi skoraj neskončna množica nesrečnih in trpečih, ki jih s sočutno boleščjo objokujemo: množica bolnih, ubogih, pohabljenih, vdov in sirot, pa še premnogih, ki so zaradi lastnih bridkosti ali ob bridkosti svojcev neredko do smrti onemogli. Vse torej, ki so iz katerega koli vzroka potrti v bridkosti in stiskah, očetovsko spodbujamo, naj se zaupno ozirajo v nebo in svoje težave darujejo njemu, ki jim bo to nekoč obilno poplačal.«

Kristus je glava skrivnostnega telesa Cerkve, mi vsi pa smo po nauku sv. Pavla, ki ga je Pij XII. tako lepo razložil v že omenjeni okrožnici, mi vsi pa smo njegovi udje. Kristus — glava ne more več trpeti; trpimo pa mi, ki smo njegovi udje in na ta način »na svojem mesu dopolnjujemo, kar nedostaja bridkostim Kristusovim za njegovo telo, ki je Cerkev« (Kol 1, 24). S takim trpljenjem kličemo »na človeške duše roso nebeških darov, ki jih Bog svobodno deli« (Pij XII).

In celó vero preganjajo...

To je za vernega človeka prav za prav najhujše. Ko bi vsaj vero pustili v miru! In Bog to dopušča. Ali se ne zdi, kakor da mu ni nič za njegovo čast? Ali je res sebe in njemu zveste izročil v roke sovražnikom vsega svetega?

Tako toži in vzdihuje naše srcé. Kaj pa nam pravi vera? Ali nam more tudi v tem dati kako oporo in vlti poguma? Poslušajmo! Gospod je že naprej napovedal, da bo vse to prišlo: »Na svetu boste imeli stisko« (Jan 16, 33). »To sem vam povedal, da se ne pohujšate!« (Jan 16, 1). »In zdaj sem vam povedal, preden se zgodi, da boste verovali, ko se zgodi« (Jan 14, 29). Tako to preganjanje vere in globoko vernih ljudi Boga ni prav nič »iznenadilo«; danes se pač dopolnjuje Gospodova prerokba pred našimi očmi. In nad tem začudeni strmimo.

Preganjanje resnice je neizogibno, zato ker zmota, laž resnico vedno sovraži in ji nasprotuje. Preganjanje Cerkve je neizogibno zato, ker je Cerkev tako tesno povezana s Kristusom, da je njegovo skrivnostno telo; zato, ker je Kristus vse to že naprej napovedal. »Če so mene preganjali, bodo preganjali tudi vas« (Jan 15, 20). »Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene sovražil prej ko vas. Ko bi bili vi od sveta, bi svet svoje ljubil. Ker pa niste od sveta, ampak sem vas jaz od sveta odbral, zato vas svet sovraži« (Jan 15, 18, 19). Takó je Gospod napovedal in, kar on reče, drži. Tudi sv. Pavel nas potrjuje, ko piše: »Vsi, kateri hočejo v Kristusu Jezusu pobožno živeti, bodo preganjani« (2 Tim 3, 12).

Tudi v preganjanju se vse vrši po sklepih neskončne božje previdnosti. Bog to dopušča, pa tudi zadržuje, vodi in uravnava, takó da vedno dosega svoje najsvetejše namene. Spomnimo se samo na Gospodovo trpljenje in smrt. Ali se veliki teden ni vse vršilo točno tako, kakor je bilo napovedano po prerokih, kakor je bilo v neskončno modrih sklepih božje previdnosti, čeprav je mislil veliki zbor, da on določa potek Zveličarjevih zadnjih dni.

Jezus pade prvič pod križem.

Preganjanci so vedno le orodje v božjih rokah; kaznujejo nezvestobo Bogu, duše vernikov čistijo in jim nudijo priložnost, da se izkažejo v ljubezni do Boga. »Zakaj preskusil si nas, o Bog,« govori psalmist, »z ognjem si nas očistil, kakor se čisti srebro« (ps 65, 9). Za Kristusom križanim hodimo. In o sebi je dejal Gospod: »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo?« (Lk 24, 26). Prav isto velja za nas; trpeti moramo in takó iti v večno slavo.

Nedoumljive skrivnosti.

V luči vere se nam osvetli skrivnost trpljenja in preganjanja. Do popolne jasnosti pa bomo prišli šele v večnosti. Kdo bi mogel doumeti n e s k o n č n o božjo Modrost. Sv. Pavel vzklika: »O globočina bogastva in modrosti in vednosti božje! Kako nedoumljive so njegove sodbe in neizsledna njegova pota! Zakaj, kdo je spoznal misel Gospodovo? Ali kdo je bil njegov svetovalec?« (Rimlj 11, 33).

Nad vse tolažilna je za nas resnica, da za globinami teh nedoumljivih skrivnosti vodi in uravnava naše življenje dobri in ljubeči Oče. Oče, pred katerim ni treba treti, ker nas ljubi, kot nas zemeljski oče ne more tako. Apostol je o njem zapisal: »Hvaljen Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, Oče usmiljenja in Bog vse tolažbe« (2 Kor 1, 3). In Jezus Kristus sam nas je poučil: »Tisti čas boste prosili v mojem imenu in vam ne pravim, da bom jaz prosil Očeta za vas; zakaj Oče s a m v a s ljubi« (Jan 16, 26. 27). Zato pri vseh nedoumljivih skrivnostih lahko ponovno rečemo: »Tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu« (Rimlj 8, 28).

Simon iz Cirene pomaga Jezusu križ nositi.

Jezus sreča svojo Mater.

V tebe, Gospod upam.

Vera nas bo v vseh prilikah krepila in držala, da ne bomo omahnili in da bodo preskušnje v nas še pomnožile ljubezen do Boga. Naš Gospod je boječe apostole tolažil: »Vaše srcé naj se ne vznemirja. Verujete v Boga, tudi v mé verujte« (Jan 14, 1). Kdor ima živo vero, tudi trdno zaupa v božjo pomoč. Zgodovina mučeništva v katoliški Cerkvi nas uči, da je božja pomoč tudi iz starčkov in slabotnih devic napravila neuklonljive junake.

Ne, tudi trpljenje in bridkosti naših dni nam in našemu narodu niso namenjeni v pogubo, ampak v ozdravljenje in vstajenje. Poslušajmo, kaj je zapisal sveti pisatelj o Izraelcih v drugi knjigi Makabejcev 6, 12—16. Izraelci so strašno trpeli. Izgubili so svojo samostojnost, med njimi samimi ni bilo edinosti. Obiskovale so jih nadloge druga za drugo. In kaj beremo? »Prosim pa nje, ki bodo to knjigo brali, naj se ne pohujšujejo nad tako strašnimi nesrečami, marveč naj pomislijo, da to, kar se je zgodilo, ni v pogubo, marveč v poboljšanje našega rodu. Ne ravna namreč (Bog) z nami kakor z drugimi narodi, katere Gospod potrpežljivo čaka, da jih, kadar pride sodni dan, po obilnosti grehov tepe. Gospod ni tako tudi z nami sklenil, da bi se nad nami šele maščeval, kadar bi naši grehi mero dopolnili. Zato nam nikdar ne odteguje svoje milosti. On sicer tepe svoje ljudstvo z enadlogami, pa ga ne zapušča.« Naj bi nas tudi v vojnih grozotah vedno tolažila resnica o neskončni dobrotljivi božji previdnosti.

V tebe, Gospod, upam, ne bom osramočen vekomaj.

C. P.

Naše trpljenje skrivnostnega

v luči telesa Jezusovega

Človeštvo, zvesto Pilatovemu povabilu: »Glejte, človek!« nikdar ne more odtrgati svojega pogleda od trpečega Boga-človeka, moža bolečin. Vse cerkveno leto premišljujemo njegovo blaženo trpljenje. Že o Božiču smo ga gledali pred seboj v jaslicah v senci križa:

Le spi, le spi, nebeško Dete ti!
Saj, ko se zbudiš, te čaka težki križ,
te čaka težki križ...

Sedaj v velikonočni dobi pa ga gledamo pred seboj na višku njegovega trpljenja, stojimo v duhu ob vznožju svetega križa.

Zakaj nas trpeči Kristus tako privlači? Ne čudimo se. Saj je to že sam napovedal: »Jaz bom, ko bom povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi« (Jan 12, 32). Kristusovo trpljenje nas tako osvaja zato, ker tudi mi trpimo in ker nam skrivnost trpljenja jasno rešuje trpeči Kristus. Jasen odgovor o skrivnosti trpljenja nam daje najprej že njegov nauk, še vse jasnejši in globlji pa njegovo trpljenje. Kristus nas z njim ni le naučil trpljenja razumeti, temveč tudi trpeti, največjo modrost življenja.

Že zgled Jezusovega trpljenja, nad katerim strmimo, nas nagiba, da ne sprašujemo uporno in radovedno, čemu trpljenje, temveč trpečemu Kristusu vsak s svojim križem obloženi molče in voljno sledimo. A ta zgled še ni zadnji odgovor na vprašanje o razmerju trpečega Kristusa do nas v trpljenju. Kristusovo trpljenje še vse globlje pojasnjuje naše trpljenje in odkriva njega veličino.

Velika in važna resnica je, da nam Kristus ni le zgodovinska osebnost, na katero nas bi vezal le spomin, nas privlačil le njegov zgled, kot je to pri drugih možeh v zgodovini. Naša vez s Kristusom je povsem druge vrste, vse tesnejša in močnejša. Z njim smo v notranjosti svoje duše resnično in najtesneje življenjsko združeni. To velja za vse, ki smo krščeni in smo tako člani Cerkve, ki verujemo njen nauk in se pokoravamo njeni oblasti. Po nauku sv. Pavla tvorimo po tem združenju s Kristusom čudovito življenjsko enoto, skrivnostno telo Kristusovo, ki je njegova Cerkev. Vse to telo preveva isto nadnaravno življenje, ki izvira iz glave, Kristusa. Posamezniki smo udje tega telesa, skrivnostnega Kristusa »Množica nas je eno telo v Kristusu« (Rim 12, 5). »Kristus je glava telesu, Cerkvi« (Kol 1, 18). »Vi pa ste Kristusovo telo in posamezni udje« (1 Kor 12, 27).

Tako smo »kristjani« Kristusovi ne le po imenu, temveč resnično. To je tako gotovo, kot gotovo prejemamo v sv. obhajilu v svoje srce — da omenimo le višek te združitve s Kristusom — pravega, resničnega, popolnega Kristusa. Ali je torej naša zveza z njim samo še spomin in z njegove strani samo vpliv njegovega zgleada na nas? Ali so besede sv. Pavla: »Kristus živi v meni« le pesniško pretiravanje in podobno besede Kristusove: »Ostaneš v meni in jaz v tebi«? Naša zveza s Kristusom je skupnost istega življenja, skrivnostno telo Kristusovo.

V luči te resnice v vsej lepoti zablešči pred nami tesna zveza Kristusovega trpljenja in našega trpljenja, trpljenja glave in trpljenja udov. Kristusovo trpljenje nam ni več le zgled, ki nas navdušuje, naše trpljenje ne več le posnemanje, temveč mnogo več. Luč te resnice nam osvetli zlasti splošno nujnost trpljenja in potem trpljenje samo pokaže v vsej njegovi vzvišeni odličnosti, njega vrednost, blagoslov in moč.

Kristjan pomeni »Kristusov«, ud njegovega skrivnostnega telesa. Življenjska naloga in poklic kristjana je, da je Kristusov, da je njegov vedno bolj, se kot ud njegovega skrivnostnega telesa vanj vedno bolj vrašča, vedno bolj postaja njemu podoben, vedno bolj »drugi Kristus«, dokler ne dospe »do mere polne starosti Kristusove« (Ef 4, 13). Skupnost življenja kristjana-uda in Kristusa-glave se razteza na vse življenje. Kristus pa je trpel, trpljenje je bistveni del njegovega življenja. Tako mora tudi ud skrivnostnega Kristusovega telesa trpeti, naj bo to trpljenje kakršne koli oblike; naj si ga z odpovedjo, žrtvijo sam svobodno naloži, ali pa svobodno sprejme trpljenje, ki se mu ogniti ne more. Trpljenje bistveno spada tudi v življenje kristjana, je življenjski poklic kristjana, je znamenje pripadnosti h Kristusu. Saj se vendar — po besedah Pija XII. — kot »udje ponašamo z Glavo, ovito s trnovim vencem«. Če trpi glava, trpe tudi udje: kako bi moglo biti drugače? »Če en ud trpi, trpe z njim vsi udje« (1 Kor 12, 26). »To zahteva naša tesna zveza s Kristusom; ker smo namreč telo Kristusovo in njegovi udje, je potrebno, da udje trpe vse, kar trpi glava« (Pij XII. v okrožnici o Srcu Jez.). Po krstu smo namreč po besedah sv. papeža Leona postali meso Križanega. V skrivnostnem telesu Kristusovem se izpolnjuje, kar Kristus zahteva od svojih učencev: »Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove sam sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj« (Mt 16, 24). Zato pravi Jezusovi učenci, svetniki, niso marali »nič drugega vedeti ko Jezusa Kristusa, in to »križanega« (1 Kor 2, 2). »Kakor pa Kristus hoče za posamezne ude«, pravi Pij XII. v okrožnici o mističnem telesu Kristusovem, »da postanejo njemu podobni, tako tudi za vse telo Cerkve. Nič čudnega torej, če ista Cerkev posnema Kristusa tudi v tem, da tukaj na zemlji trpi preganjanje, udarce in bolečine (Okroč. 46).

Trpljenje in žrtev je nujen predpogoj našega življenja s Kristusom. S Kristusom živimo samo v toliko, v kolikor v odpovedi in trpljenju odmrjemo sebi in svetu. Čim bolj pa tako odmrjemo svojemu grešnemu poželenju, bolj živimo Kristusu. »Kdor svoje življenje zaradi mene izgubi, ga bo našel« (Mt 16, 25). »Če po mesu živite, boste umrli; če pa z duhom dela mesa mrtvite, boste živeli« v Kristusu (Rim 8, 13). Zato mora nižji človek v naš »vsak dan umirati«, zato so, »kateri so Kristusovi, meso s strastmi in poželenjem vred križali« (Gal 5, 24). Dolžnost tega samozatajevanja in trpljenja smo sprejeli nase, ko smo postali udje skrivnostnega telesa Kristusovega — pri sv. krstu. Tedaj je stari človek v nas umrl svetu, bil pokopan in križan (prim. Rim 6, 3—7), da smo tako, vcepiljeni v Kristusa, v njem zaživeli, postali nova stvar (2 Kor

5, 17), bili prerojeni v novega človeka (Ef 4, 24). To se je pri sv. krstu zgodilo z nami brez naših zaslug. Ostala pa nam je za odraslo življenje velika dolžnost, da vsebino krsta na sebi svobodno ostvarimo. Krst je naš življenjski program: Umreti svetu, živeti Kristusu. Čim bolj v odpovedi in trpljenju odmiramo svetu, bolj se vraščamo v Kristusa. Naš cilj je visoko, tam, kjer bi mogli reči s sv. Pavlom »Ne živim več jaz, v meni živi Kristus (Gal 2, 20).

To naše združenje s Kristusom je obenem združenje z Bogom, kar je namen vsega našega življenja. To se pa prav tako doseže samo po odpovedi in trpljenju. Tudi v tem je Kristus kot naša glava šel pred nami. Prišel je, da izpolni Očetovo voljo. Vršil jo je v največji odpovedi in trpljenju. »Bil je pokoren do smrti, smrti na križu« (Fil 2, 8), kjer je dovršil svoje in naše združenje z Bogom s popolno izročitvijo sebe Očetu. Tako je tudi ud njegovega skrivnostnega telesa najtesneje združen z Bogom, kadar v trpljenju in odpovedi vdan v voljo božjo more reči: »S Kristusom sem križan« (Gal 2, 19).

Naša tesna zveza s Kristusom v luči resnice o skrivnostnem telesu Kristusovem nam tako odkriva vso lepoto in vrednost našega trpljenja. Tudi v trpljenju smo namreč kot udje njegovega skrivnostnega telesa čudovito zvezani s Kristusom in z njegovim trpljenjem. Kot smo po tej zvezi s Kristusom mi sami prerojeni in preustvarjeni v otroke božje, ude Kristusove, tako je tudi naše trpljenje iz te zveze deležno odličnosti in moči Kristusovega trpljenja. Tudi naše trpljenje je z nami odrešeno, povečano in posvečeno.

S svojim trpljenjem se trpeči udje najprej udeležujemo trpljenja glave, Kristusa, in njegovo trpljenje tako nadaljujemo: »Na svojem telesu vedno okrog nosimo umiranje Jezusovo« (2 Kor 4, 10), »s Kristusom smo križani« (Gal 2, 19). Tako nekaj dodajamo trpljenju Kristusovemu, v nekem pogledu ga dopolnjujemo. Res da Kristusovo trpljenje ni nepopolno, temveč neskončno in je iz njega tudi vsa vrednost in moč našega trpljenja. »Toda,« govori Pij XII. v okrožnici »O skrivnostnem telesu Kristusovem« »tudi tega se je treba trdno držati — čeprav ob tem po pravici strmimo — da namreč Kristus potrebuje sodelovanja svojih udov.« Vse telo Cerkve ni že dejansko rešeno s samim trpljenjem Glave; udje morajo po božji odredbi svobodno sodelovati s svojim trpljenjem in odpovedjo. Tako dopolnjujejo rešilno delo Kristusovega trpljenja. Če tega ne bi storili, bi Kristusovo delo na njih ostalo po njih krivdi nedovršeno. »Zares strašna skrivnost in nikoli dovolj premišljevana: da je namreč zveličanje mnogih odvisno od molitev in prostovol'nih v ta namen sprejetih žrtev in odpovedi udov mističnega telesa Kristusovega« (Okroč. 43). »Rosa nebeških milosti bo gotovo tem obilnejša... če bomo to umrljivo telo s prostovoljnimi mrtvenjem krotili, mu nedovoljeno odrekli ter mu tudi nakladali, kar je trpko in trdo; in končno, če bomo težave in bolečine tega življenja vdano sprejemali kot iz rok božjih. Tako bomo po apostolovem zgledu na svojem mesu dopolnjevali, kar nedostaja bridkostim Kristusovim za njegovo telo, ki je Cerkev« (Kol 1, 24) (Okroč. 107).

V tem je torej velika odrešilna vrednost in rodovitnost trpljenja: je vir novega življenja. Trpljenje ni samo sebi namen, namen je združenje s Kristusom in povečanje, ki ga bomo po trpljenju dosegli. »Če z Kristusom trpimo, bomo z njim tudi povečani (Rim 8, 17). Zato »na svojem telesu vedno okrog nosimo umiranje Jezu-

Veronika poda Jezusu potni prt.

sovo, da se tudi življenje Jezusovo na našem telesu razodene« (2 Kor 4,10). Ud tako s Kristusom trpi, njegovo trpljenje dopolnjuje, a s Kristusom tako tudi rešuje najprej sebe, potem pa tudi vse telo Cerkve. Po apostolatu svojega trpljenja postanemo spet z nove strani močno podobni Kristusu, ki je s trpljenjem odrešil svet, »z lastno krvjo si pridobil Cerkev« (Apd 20, 28). To njegovo delo njegovi udje nadaljujemo, »dopolnjujemo na svojem mesu, kar manjka bridkostim Kristusovim, za njegovo telo, ki je Cerkev« (Kol 1, 24). Trpljenje apostola rešuje druge. Zato sv. Pavel z veseljem »trpi do vezi kakor hudodelec; zato vse prenaša zaradi izvoljenih, da tudi oni dosežejo zveličanje, ki je v Kristusu Jezusu« (2 Tim 2, 9—10).

Tako trpeči udje niso brezkoristni v skrivnostnem telesu Kristusovem, temveč velikega pomena, kot žarišča življenja. V njih trpljenju je skrita čudovita apostolska moč. Apostolat bolnikov je čudovit apostolat. Bog ve, koliko duš bi bilo pogubljenih, ko bi jih ne bilo rešilo trpljenje drugih udov. Sv. Alfonz Liguori je prosil papeža, naj ga odveže dolžnosti škofovanja, ker je telesno oslabel. Papež je odgovoril: »Gospod Liguori bo iz postelje bolje vodil škofijo, kot če bi bil na neprestanih vizitacijskih potovanjih.«

Tako vidimo, da se v tej življenjski skupnosti s Kristusom v svojem trpljenju ne le mi dajemo Kristusu, temveč se v trpljenju najprej Kristus daje nam. Mi s Kristusom trpimo, mu dajemo svoje trpljenje, a Kristus naše trpljenje tudi sprejema. Tako to naše trpljenje ni več samo naše, ampak je tudi in predvsem »trpljenje Kristusovo, ki je v nas obilno« (2 Kor 1, 5), naše umiranje je

Jezus pade drugič pod križem.

tudi umiranje Jezusovo« (2 Kor 4, 10). Trpljenje udov je tako tudi trpljenje glave. Od tod je tudi velika odrešilna moč, vsa vrednost in blagoslov našega trpljenja, iz zveze s Kristusom in z njegovim trpljenjem. Tako je Kristus čudovito rešil nas in naše trpljenje. Kot smo v njem mi deležni božje narave, tako je tudi naše trpljenje v nas spremenilo svojo naravo. Nič več nam ni prekletstvo, temveč velika dragocenost in blagoslov, ker nas združuje s Kristusom — trpečim in poveličanim. Iz kamna spotike nam je trpljenje s Kristusom postalo temeljni kamen v stavbi našega življenja.

Iz te zveze s Kristusom pa je slednjič tudi naša moč v trpljenju. V svojem trpljenju udje Kristusovi namreč nismo osamljeni, trpimo s Kristusom in on trpi z nami. On nam daje moči in tako z nami nosi naš križ, da nam je lahak. »Moj jarem je sladak in moje breme je lahko« (Mt 11, 30). Zato nas vabi s seboj na pot križa, ki pa je obenem pot tolažbe: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil« (Mt 11, 28). V tem je največja rešitev vprašanja trpljenja, da nas Kristus ni le naučil trpljenje razumeti, temveč nas tudi naučil trpeti, ko daje svojim udom moč in voljo in celo veselje za trpljenje. V največjem trpljenju so se svetniki veselili: Kristus živi v meni, Kristus trpi v meni. »Vse premorem v njem, ki mi daje moč« (Fil 4, 13). Tako so trpeli in umirali mučenci, v čemer je veliki čudež krščanskega mučeništva. »Nekdo drug bo trpel v meni in za

mene, ker bom tudi jaz trpela zanj,« je govorila sv. Felicita pred svojim mučeništvom.

Kakor je trpljenje naši čutni naravi odvratno, tako pomeni za nas največjo odliko, milost, ker je deležnost Kristusa, njegovega življenja in trpljenja in zato tudi poveličanja. Trpljenje je dar neskončne božje ljubezni. Po smrti bomo zanj večno Boga hvalili. Ko bi imeli globoko in razsvetljeno spoznanje svetnikov, bi bili že sedaj nanj ponosni: Hvaliti se je treba »s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa« (Gal 6, 14). »Dana nam je bila zaradi Kristusa milost, ne samo, da vanj verujemo, marveč da zanj tudi trpimo« (Fil 1, 29). S svetniki bi se morali trpljenja veseliti in po njem hrepeneti. »Trpeti ali umreti, umreti ali trpeti; ne umreti, marveč trpeti; ave crux, spes unica,« in podobno se je glasila njih molitev. Smatrali so trpljenje za odliko, po kateri prekašamo angele, za dragocenost, ki jo imamo samo na zemlji. Zato so si želeli rajši še na zemlji za Boga trpeti, kot pa predčasno iti v nebeško srečo. Svetniki so pač dobro razumeli Kristusovo blagovanje: »Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali... veselite in radujte se... (Mt 5, 11—12). Takó vprašanje ‚Zakaj tudi pravični trpi‘ temelji na evangeliju čisto nasprotnem duhu. V duhu evangelija bi se morali le čuditi, kako da pravični ne trpi. Poglobimo se v tega duha prav v tem času. Premislimo besede, s katerimi tako pogosto izpovedujemo to svojo vero o trpljenju:

O križ — prijatelj naš edini,
na zemlji pot nam kažeš ti k nebeški domovini.

Ta resnica o trpljenju je jasno razodeta, vendar nam je skrivnost, ki jo globlje razumejo samo sveti. Nam je večkrat še v pohujšanje (Gal 5, 11). Večkrat smo podobni Kristusovim učencem, ki so se mu zaradi bodočega trpljenja »čudili in šli za njim s strahom« (Mr 10, 32). Verujmo in za pravo umevanje križa molimo. Katere molitve bi bil pač Jezus bolj vesel! Razumeti pa trpljenje v življenju moramo, trpeti znati moramo. Zakaj, koliko je trpljenja, zlasti danes. Ne ubežimo mu. Kaka škoda, če ga ne izrabimo v svojo korist in v korist vsega skrivnostnega telesa, kaki zakladi bogastva bi bili proč vrženi. Saj je razumljivo, da trpljenje boli, da čutimo, jokamo. A dvignimo se vedno z Jezusom: Tvoja volja naj se zgodi.

To je tudi eden glavnih sadov, ki naj jih po želji sedanjega sv. očeta danes med nami obrodi nauk o Cerkvi — skrivnostnem telesu Kristusovem. Ko je namreč v okrožnici obrazložil ta nauk, se za konec obrača na nas. Poslušajmo njegov glas in mu sledimo: »Hodimo torej rade volje po teh krvavih stopinjah svojega kralja, kakor to terja skrb za varnost našega zveličanja. — Ko to pišemo, Nam je pred očmi skoraj neskončna množica nesrečnih in trpečih, ki jih s sočutno bolestjo objokujemo, množica bolnih, ubogih, pohabljenih, vdov in sirot, pa še premnogih, ki so zaradi lastnih bridkosti ali ob bridkosti svojcev neredko do smrti onemogli. Vse torej, ki so iz katerega koli vzroka potrti v bridkosti in stiskah, očetovsko spodbujamo, naj se zaupno ozirajo v nebo in svoje težave darujejo njemu, ki jim bo to nekoč obilno poplačal. In tega naj se vsi zavedajo, da njihova bolečina ni zaman, ampak da bo njim in tudi Cerkvi močno koristna, če jo bodo v ta namen potrpežljivo prenašali (okrož. 108).

Dr. F. Gn.

Ne pozabimo na svoje poslanstvo

Duh bo silo strl. Velike ideje preupodablajo cele rodo ve in dajejo zemlji novo obličje. To izpričuje vsa svetovna zgodovina, zlasti še zgodovina krščanstva. In naj se dandanes brezbožniki še toliko trudijo, da bi zatrli v človeštvu misel na Boga, naj materialistični komunizem še toliko poskuša, da bi v človeku ubil duhovnost, končno bo le duh slavil zmago nad snovjo, s svojo močjo bo strl spone, v katere je vklenjen današnji svet, in začel novo dobo.

Res je treba zlasti na komunizem gledati brez slepljenja samega sebe. Morda bo moral še rod za nami iti skozi ogenj trpljenja, a končno bo duh zmagal. Odpad od Boga, ki se je pričel ob koncu srednjega veka, je prišel do take skrajnosti, da se ob sodobnih zmotah, ki so višek tega razvoja, že pričinja majati. Doba, ki je postavila človeka na oltar, ga usužnjala materializmu in mu iztrgala iz srca vero v Boga, gre v zaton. Že se svita jutro nove dobe, dobe vere v Boga, dobe, ki bo po svoji nadnaravni moči in tudi urejenosti sveta podobna visokemu srednjemu veku.

Razdrta velemesta niso samo simbol, ampak resnična, zgovorna priča, da je misel, ki je vodila zgodovino zadnjih stoletij, napačna. Dandanes ves svet okuša sadove blodnih nauk od Lutra pa do zdaj. Ni nam več treba modroslovnih dokazov, da bi ovrgli novodobne zmote. Ovrglo jih je življenje samo. Iz ruševin vstaja nov svet. Kal novega življenja se bo morala še boriti, da v trpljenju in preizkušnjah prodre skozi ruševine. Mi verjetno ne bomo dočakali zmage duha, a eno je gotovo: ideja je tu in že osvaja. Jedro tega novega duha, te nove ideje pa je katolicizem. Katoliška misel se je v tem trpljenju res — rekel bi — osredotočila v ozek krog katoličanov, a v teh je živa in močna, prav taka, kakršna mora biti, da bo zmožna preupodobiti ves svet. Zato zdaj ni moči na svetu, ki bi mogla preprečiti prodiranje katoliške misli. Lahko je brezbožni svet nasilen, lahko teče mučeniška kri v potokih, lahko, da izgubimo rod za rodom mladih idealnih ljudi, a ideja bo osvajala, zmagovala in končno strla moč materializma ter uvedla novo dobo za stoletja.

Če premišljujemo zgodovino in sodobni svet, nam te misli ne morejo biti svojevoljna trditev, ampak prepričanje, v katerega moramo imeti vero vsaj mi katoličani. Odpor proti skrajnemu materializmu ne more biti drugi kot krščanski idealizem, in sicer udejstven v katolicizmu. V resnici: katoliška Cerkev ima pred seboj veliko zgodovinsko poslanstvo.

Luč z Vzhoda.

Če pa človek s to mislijo pogleda v svet, vidi na zapadu brezboštvo, onemoglost evropskih narodov in pešanje kulturnega življenja. Vzhod nam kaže še žalostnejšo podobo: Rusija v krempljih boljševizma, Bližnji in Daljni vzhod pa ves poganski.

Vse to je res. A za to podobo, ki je trenutno pred našimi očmi, so vložene silnice, ki bodo osvajalno katoliško misel dvignile na svetilnik ter pregnale temo komunizma in poganstva.

Vzhod hrani namreč v sebi skrivnost zaklad duha. Vzhod čuti v sebi poslanstvo za ves svet. Zato nas komunizem ne sme motiti. Ta bo zaradi svoje protinaravnosti

prej ali slej razpadel. Za njegovo surovo silo se skriva duh, ki bo prodrl s tem večjo močjo, čim bolj ga nasilje zadržuje. Naj med največjimi duhovi omenimo le Dostojevskega, velikega Rusa, ki je kar preroško napovedal o boljševizmu: »Oni mislijo življenje pravično urediti. Toda, ker so zavrgli Kristusa, bo konec ta, da bodo preplavili ves svet s krvjo, zakaj kri kliče kri in tisti, ki prime za meč, bo z mečem končan.« (Bratje Karamazovi.) Staremu umirajočemu menihu Zosimu je v usta položil besedo, ki izpričuje zavest vseh velikih vzhodnjakov, da bo z Vzhoda zasijala svetu luč, ki jo hranijo krotki in ponižni menihi. »Kako bi se začudili, če bi jim (prosvetljencem) rekel, da bo prav od teh krotkih in žejnih samotne molitve morda še nekoč prišlo odrešenje ruske zemlje! Zakaj ti so resnično v tišini pripravljeni na dan in uro, na mesec in leto. Dotlej pa hranijo v svoji samoti Kristusov duhovni obraz lep in nepopačen, v čistosti božje resnice, po sporočilu najstarodavnejših očetov, apostolov in mučnikov, in, kadar bo treba, ga bodo odkrili omajani resnici sveta. Ta misel je veličastna. Ta zvezda bo zasijala na Vzhodu!« Za njim bomo mogli navajati besede Solovjeva in drugih, v vseh pa odkriti zavest, da Vzhod čuti v sebi poslanstvo za ves svet.

Naj kakor koli razumemo napoved Fatimske Marije, da se bo Rusija spreobrnila, dejstvo je, da se prečudno ujema s to zavestjo poslanstva vzhodnih narodov. Ne gre

Jezus nagovori jeruzalemske žene.

za politično moč. Gre za duha in sicer Kristusovega duha. Kristusova resnica in ljubezen bosta od bojev in sovraštva onemogli svet dvignila k novemu življenju. In ta luč bo prišla z Vzhoda. Zato se bo moral najprej spreobrniti Vzhod. V tej luči moremo šele prav razumeti delo najnovejših papežev. Kako je gorel Pij XI. za to, da bi se spreobrnila Rusija! Sam je rekel, da se vsak dan pri sveti maši, ko povzdiguje k nebu sv. Rešnjo Kri, spomni Rusije. Ves katoliški svet je klical k molitvi in pokori za spreobrnitev Rusije in pridružitve ločenih kristjanov pravi, katoliški Cerkvi. Pa ni ostal samo pri tem. Ustanovil je Vzhodni zavod, ki naj bi gradil most za zблиžanje, ustanovil zavod Russicum, kjer naj bi se pripravljalo misijonsko delo za Rusijo: bliža da se čas, ko se bo Rusija odprla, in to bo čas poslanstva katoliške Cerkve.

Strnili se bosta dve ideji: ideja poslanstva Vzhoda in ideja katolicizma. Če bomo razumeli uro milosti, si bo Cerkev prav na Vzhodu postavila temelj za osvojitve sveta. »Sveta« Rusija bo postala katoliška Rusija. Živa in močna bo nauk zapadu, v katoliškem objemu se bosta vzhodna in zapadna omika znova prenovili in dali v službo Bogu. Za Daljni Vzhod pa bo prav katoliška Rusija misijonarka. Iz Indijskega in Kitajskega morja prodirajo misijonarji v azijsko celino že stoletja. Pa so še vedno zaprti Tibet, Sibirija in Mongolija. Tedaj pa bo začela prodirati Cerkev mnogo bolj naravno in bo iz ruske zemlje osvajala osrčje Azije. To so veličastni načrti Kristusovega namestnika. Da, to so katoliški načrti! Amerika si bo pomagala sama. Afrika vstaja, islamski svet je vprašanje zase. Ves azijski svet pa je največje in najtežje vprašanje katoliške Cerkve. Če reši tega, bodo z njim več ali manj rešena vsa druga manjša vprašanja. Lux ex oriente — luč, ki naj prežari ves svet, mora priti z Vzhoda. A najprej mora zasijati tam.

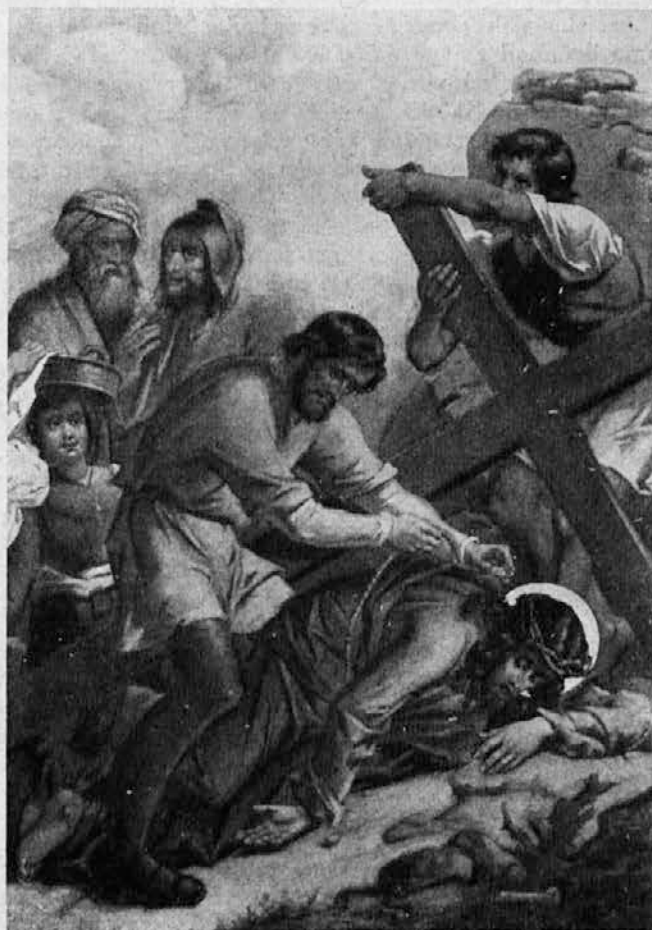
V tem svetovnem pogledu nam ne sme biti zgolj naključje, da je Pij XII. napisal okrožnico »Orientalis Ecclesiae«, ki jo je poslal škofom vsega sveta lani (1944) za veliko noč 9. aprila. V njej nas opozarja prav na to katoliško poslanstvo, na delo za zedinjenje, za pridruženje vzhodnih ločenih kristjanov katoliški Cerkvi. To, da se vzhodni kristjani vrnejo v pravo Cerkev, je njemu časovna nujnost. Razkol ga silno boli. »Žal nam je, ker se dogaja to prav sedaj, ko bi se morali vsi kristjani v enem duhu in z združenimi močmi zbrati v eni Cerkvi Jezusa Kristusa, da bi se, strnjeni v eno bojno vrsto, složno in neodjenljivo bojevali zoper vedno bolj naraščajoče brezbožne napade.«

Tudi on je čutil, da se na ruski zemlji za strašno podobo boljše vizma skriva nekaj plemenitega: vernost ruskega naroda, žeja vzhodnjaške duše po Bogu. Kako lepo je to izrazil v posvetitvi vsega sveta brezmadežnemu Marijinemu Srcu: »Narodom, ki jih loči zmeta ali razkol, zlasti tistim, ki gojijo posebno pobožnost do tebe in ki med njimi ni bilo hiše, kjer ne bi v časti imeli tvoje častitljive podobe (danes morda skrite in shranjene za boljše dni), podeli mir in jih privedi nazaj k eni Kristusovi čredi, pod vodstvo edinega in pravega pastirja.« Te skrite podobe, shranjene za boljše dni, so prispodobe duha in poslanstva krščanskega Vzhoda. Zato je znova izrazil svojo željo v lanski okrožnici: »Mi, častiti bratje, ob praznovanju petnajststoletnice rojstva Cirila Aleksandrijskega, ničesar ne želimo bolj iz srca, kot da bi vsi, kolikor jih nosi krščansko ime, pod varstvom in po zgledu sv. Cirila vedno bolj delali, da se ločeni vzhodni bratje srečno vrnejo k nam in k eni Cerkvi Jezusa Kristusa.«

Naše poslanstvo.

V tem svetu s temi duhovnimi tokovi stojimo tudi mi. Katoliški narod smo. Pa je li v nas res katoliška zavest? Ali čutimo dosti katoliško? Zavedati se moramo, da je zdaj tisti čas, ko moramo začeti mi katoličani onemoglemu svetu razkrivati Kristusov obraz. Tudi mi Slovenci. Kakor drugi smo tudi mi poklicani k misijonskemu poslanstvu Cerkve. Z njo moramo čutiti in sodelovati, da s svojim Kristusovim duhom preoblikuje ves svet. In eno najvažnejših poslanstev je prav delo za zedinjenje. Prav je, da ločimo delo za poganke misijone in delo za zedinjenje. Res ni vse eno in isto. A pojmovno vodi obojno delo ista misel. Cerkev, prava, edina, katoliška Cerkev se mora presaditi v poganke kraje in v kraje ločenih kristjanov. So kristjani, imajo celo duhovnike, skoraj isti nauk, celo presv. Rešnje Telo imajo, a nimajo prave Cerkve. Zato to delo za zedinjenje ni delo za združenje dveh Cerkva, ampak delo za pridruženje ločenih bratov pravi Kristusovi Cerkvi. Ali drugače: delo za presaditev in utrditev Cerkve med vzhodnimi kristjani. To pa je po učenju misijonologov prav misijonsko delo. Torej kljub razločku vendarle ista misel.

Pri tem misijonskem poslanstvu moramo — kot rečeno — pomagati tudi mi. Tudi naš narod mora prinesiti svoj delež. Razgledani moramo biti po vsem svetu. Pomagati pa moramo, kakor koli nas kliče božja previdnost. In že smo pričeli, sicer v malem, pa vendarle: imamo začetke samostojnega misijona v Indiji, na Kitajskem se nam obetata v bližnji prihodnosti kar dva, prav tako eden v Afriki. Vse to bo treba še poživiti. A pri tem ne smemo pozabiti na svoje posebno poslanstvo.

Jezus pade tretjič pod križem.

Jezusa slečejo in mu ponudijo vina z žolčem mešanega.

Mi smo kot katoliški Slovani poklicani predvsem k delu za zedinjenje. To je zahteva katoliške strategije in izrecna želja papežev. Pij XI. je neprestano poudarjal, da smo mi most med Cerkvijo in ločenimi brati. Pij XII. prav v tej zadnji okrožnici pravi, da bodo »tisti, ki žive v vzhodnih deželah, zaradi medsebojnega spoštovanja z dobrohotnimi razgovori in z zgledom popolne kreposti ločene brate in zlasti delivce svetih skrivnosti laže pritegnili k cerkveni edinosti.«

In dandanes se vedno bolj poudarja prilagojevanje (akomodacija). Kdo bo bolj razumel slovansko vzhodno dušo kot mi Slovani? Kdo se jim bo mogel prilagoditi bolj kot mi? Čudno bi bilo katoliško vodstvo, če bi hodili k slovanskim narodom Francozi in Španci, mi Slovani pa bi se zanje ne menili in svoje moči posvečali vsem drugim vprašanjem. Potemtakem mora biti v nas zavest posebnega narodno-katoliškega poslanstva. Mi z drugimi katoliškimi Slovani moramo spreobrniti krščanski Vzhod in ga pripeljati nazaj v pravo Cerkev. To smo odgovorni pred skupnostjo slovanskih narodov, s katero nas veže sorodnost krvi, jezika in duha. O tem bomo dajali odgovor Bogu in Cerkvi. Zato ni pretirana misel, da je naše prvo misijonsko poslanstvo delo za zedinjenje.

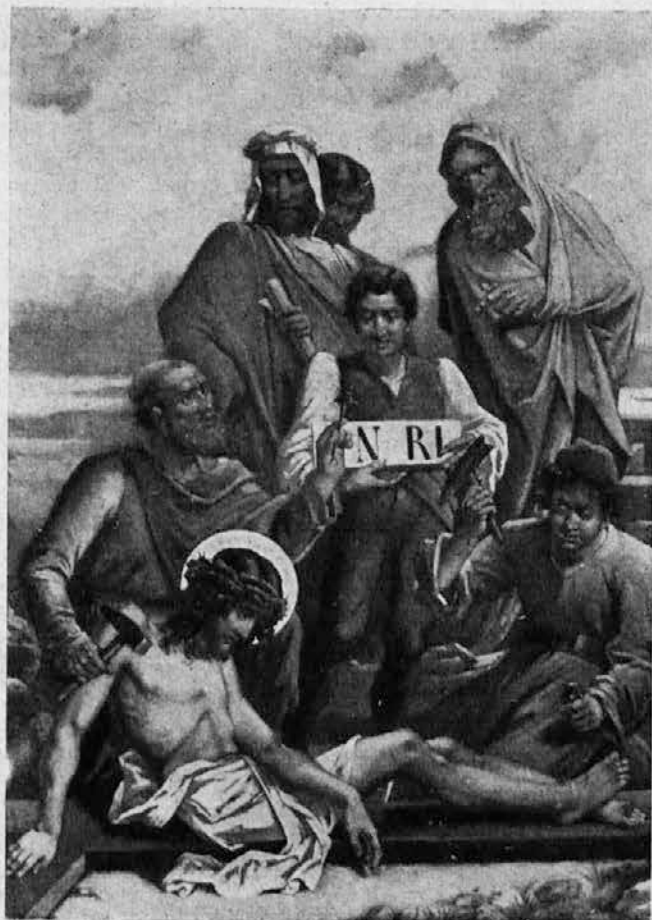
Naj nas ne moti, da zdaj ni čas za tako delo. Ne gre za to, kaj prav danes zmoremo. Gre pred vsem za to, kakšnega duha smo. In priznati moramo v posameznostih, da v nas cirilmetodijska ideja še ni živa, čeprav živi med nami že od Slomška sem. Kje so vzroki? Morda spet tam, kjer za vse naše misijonsko delo. Premalo smo še katoliški. Samo vase smo zaverovani, samo svoje male razmere poznamo, ne gledamo in ne čutimo pa svetovno —

katoliško. Pa je vendarle po volji Boga in Cerkve pred nami eden največjih načrtov. Če se Cerkev utrdi v prenovljeni Rusiji in v vsem krščanskem Vzhodu, smo za celotno misijonsko poslanstvo storili največ. Od tod bo prodrla Cerkev v osrčje Azije, na Kitajsko, v Indijo, zavzela bo bližnji Vzhod. Tako bomo začeli oblegati islamsko skupino od vseh strani in končno se bo morala tudi ta zrušiti. Premalo blizu nam je ta cilj, zato se nam zdi kar neuresničljiv. A če gledamo s papežem v daljno prihodnost, mora zableščati pred nami v vsej veličini. In prav ta misel nam mora biti gibalno h katoliškemu prerodu. Saj le v močnem katoliškem življenju bomo sposobni izvršiti to svoje poslanstvo.

In še nekaj bi nas utegnilo motiti. Niti večji katoliški slovanski narodi se niso prav zganili, zakaj bi se mi? Ne tako! Kaj ni v tem naše posebno poslanstvo, da mi, najmanjši po številu, a morda ne po duhu, začnemo prvi in spodbudimo druge k sveti tekmi? Zakaj ne bi mogel biti v Ljubljani zavod za vzhodne nauke? Zakaj ne bi mogli mi Slovenci v svojem idealizmu ustvariti nekak »Russicum«? Če tega ne, zakaj ne bi malo večji, dobro strnjen krož izobražencev z vso močjo prijel za to misel in jo znanstveno podprl in iz tega kroga bi šla misel med dijaštvo in izobraženstvo in po njem v ves narod. Tako bi se pripravili miselno, duhovno za »dan in uro«, ko bi morali zgrabiti za podrobno delo.

Eno je gotovo: vsak narod ima v Cerkvi svoje poslanstvo, mi pa imamo enega najlepših, a smo se ga žal komaj dotaknili. Naj nam izprosi Slomšek mož, da bodo s plamenom, ki ga nam je on prižgal, vneli vsa slov. srca!

Franc Sodja C. M.

Jezusa pribijejo na križ.

Jezus umrje na križu.

Mati žalostna je stala

SEDEM ŽALOSTI MARIJE DEVICE • CVETNI PETEK

V 13. stoletju je bila Cerkev v podobnih stiskah kot danes. Sovražno so proti njej nastopali razni krivoverci, posebej na Francoskem Valdenzi, o katerih je pisal že papež Inocenc III.: »Hujši so kot Saraceni (Turki).« Sovraštva, upori, krvavi boji so žugali v kali zatreti krščansko ljubezen. V Italiji so se mnoge, zlasti plemenite rodbine smrtno sovražile ter klale med seboj. Prav tako se je po drugih drža-

vah vedno bolj širilo divjaštvo ter spodrivalo krščansko mišljenje in življenje. Zdelo se je, da gre k zatonu vsa tisočletna krščanska kultura.

V teh hudih časih se je bilo zlasti po zaslugi novo ustanovljenega reda servitov začelo v vse sloje narodov močno širiti češčenje Žalostne Matere božje. Stavbeniki so zidali krasne cerkve v čast Kraljici mučencev, stavili so ji kapele, oltarje. Slikarji in kiparji so jo upodabljali s sedmerimi meči v srcu ali objokujočo mrtvega Sina v naročju. Od 13. stoletja so bile slike Žalostne Matere božje zelo priljubljene. Krščanski pesniki so sočutno opevali muke, ki jih je trpela Marija, n. pr., ko so Gospoda ujeli, ga bičali, sodili, ko ga je srečala na poti na Kalvarijo, ko je stala pod križem ter sprejela mrtvo truplo Sina v naročje. Vsa tedanja ljubezen do Žalostne Matere božje pa je izražena v nedosegljivi pesmi: *Stabat Mater*... Mati žalostna je stala... Za ta slavospev so ustvarjali sloveči glasbeniki Palestrina, Pergolesi in Mozart nevenljive skladbe.

Tudi sedanje žalostne razmere za Cerkev in narode nas vabijo, da se še bolj ozremo tudi mi na Žalostno Mater božjo. Veliko trpljenje ozdravi — po besedah škofa dr. Pavla Viljema pl. Kepplerja, ki je napisal znameniti knjigi tako o veselju kot trpljenju — veliko trpljenje ozdravi majhno trpljenje, večje trpljenje omili veliko trpljenje. In zares! Ali nismo v pretekli in sedanji svetovni vojni in stiski naenkrat pozabili na vsa ona manjša, četudi so se nam zdela v mirnih časih velika trpljenja? Sedaj se za take malenkosti malo ali pa nič ne zmenimo. Podobno nas postane, kadar koli se približamo Žalostni Materi božji in se resnobno zatopimo v njeno brezmejno trpljenje, naravnost sram ob misli na naše trpljenje. Kajti četudi je naše trpljenje veliko, vendar ne dosega trpljenja Nje, o kateri poje bogoslužna pesem:

V grenko žalost zatopljena
je nje duša prebodena
z mečem silnih bolečin.

Že zato je torej dobro, da se oziramo in zatekamo k Žalostni Materi božji, da spoznamo v pravi velikosti oz. majhnosti svoje trpljenje. Ob pogledu na Kraljico mučencev se nam odmakne povečevalno steklo prirojene sebičnosti, ki mi slika vprav moje trpljenje kot največje na svetu, kot tako, ki mu ni enakega. Veličastni mir Kraljice mučencev, njen globoki molk in potrpežljivost brez tožba pomiri tudi najhujše viharje naših razbolelih duš. Ob njenem trpljenju se trpeči človek uči premagovati, molčati, moliti in darovati.

Resnica, ki jo potrjuje življenje, je dalje, da se otrok v trpljenju najrajši zateka k svoji materi. In tu se moramo spomniti, da je Marija tudi naša mati, mati vseh kristjanov. In postala je naša Mati prav tedaj, ko je njeno trpljenje priklopelo do viška. S križa jo je namreč umirajoči Jezus proglasil za našo mater z besedami: »Žena, glej tvoj sin! Sin, glej tvoja mati!« Te besede so kakor oporoka — povzete iz svetega bogoslužja krvave daritve na križu — namenjena vsem kristjanom. In ta oporoka jasno govori, da je mati Odrešenikova tudi naša mati, da so otroci Cerkve tudi otroci Marijini prav tako, kot je njen otrok sveti apostol Janez.

Otrok se rad v trpljenju zateka k svoji materi in tako se tudi trpeči kristjan rad zateka k svoji nebeški Materi Mariji. Marija pa takoj vzpostavi zvezo trpečih s Kristusom samim. Z materinsko roko polaga trpljenje svojih otrok v kri in rane svojega božjega Sina in tako postane trpljenje trpečih deležno blagoslova in milosti, ki priteka iz trpljenja in zasluženja Kristusovega. Tudi bridkosti Žalostne Matere božje so namreč neločljivo združene z bolečinami Odrešenikovimi. Podobno kot Sin je tudi ona trpela iz ljubezni do grešnikov. Udeležila se je krvave daritve Kristusove ne samo kot sočustvujoča, ampak kot sodarujoča s prav to mislijo, kot je Kristus trpel v telesu (1 Petr, 4, 1).

Zato se sme kristjan tudi v tistem trpljenju, ki je najbolj pekoče, ki priteka iz ran naših grehov, z zaupanjem zateči k Žalostni Materi božji. Kolikim je že pogled nanjo zbudil kesanje v duši in jim v dobri spovedi odvzel najtežjo pezo trpljenja! In kolikim je že pogled in misel na Žalostno Mater božjo dajal moči, da so vztrajali ob uri skušnjave. Čutili so, da počiva nad njimi roka Kraljice mučencev. Zato jih ni mogla premotiti zapeljiva reka strasti, ni jim mogel škodovati kačji pogled satana samega.

Moti se torej, kdor misli, da je češčenje Žalostne Matere božje zgolj zadeva človeških čustev. Je sicer — biti pa mora še več. Ob njej se more vsakdo učiti premagovati samega sebe; potopiti svoje trpljenje v trpljenje Kristusovo. Njen materinski pogled prodira do srca in izvablja solze kesanja, njena priprošnja pomoča, da grešni človek zdrobi okove svojih strasti. In kolikor starejši postajamo, kolikor več bojov in trpljenja doživljamo, tem bolj bomo čutili, kako velik blagoslov nam donša otroško češčenje Žalostne Matere božje. To češčenje ni priporočljivo samo za otroke in ženske, ampak za vsakega kristjana, tudi za resnobnega moža, za pogumnega vojaka, za mogočnega vladarja, za velikega učenjaka. Zato pa:

Sveta mati, to te prosim —
Naj s teboj sedaj žalujem,
Križanega objokujem,
ko v dolini solz živim.

Kruh iz nebes

Sv. Rešnje Telo nikakor ni postranskega pomena v mojem duhovnem življenju. Biti mora središče, h kateremu vse teži in iz katerega vse izhaja. Mogoče še nisem dovolj doumel bistvene resnice tega zakramenta.

V dobi, ko so protestanti s svojimi nauki hoteli izpodkopati verske resnice, so katoličani, ki so se popolnoma upravičeno zavzeli za obrambo teh resnic, odločno poudarjali resničnost Jezusove pričujočnosti v sv. Rešnjem Telesu. In prav je bilo tako. Toda s tem, da so vedno in vedno poudarjali, da je Kristus pričujoč v najsvetejšem Zakramentu, so si končno začeli predstavljati, da je ta pričujočnost sama sebi namen. Mislili so, da je Jezus Kristus ustanovil ta zakrament le za to, da bi bil v njem pričujoč. Drugi del nauka o sv. Rešnjem Telesu je zginil, kakor izgine zvezda ob bleščeči sončni svetlobi.

Od tedaj je obhajilo postalo vedno bolj nekak kraljevi obisk, ki ga Kristus naklanja vernikom. In kakor izgubi obisk, ki se ponavlja vsak dan, na svoji pomembnosti in celo na svoji vrednosti, se je vedno bolj uveljavljalo menje, da morajo obhajila biti redka, da zaradi vsakdanjosti ne bi zgubila svoje veličine. In kakor so za kraljevi obisk potrebne skrbne priprave, tako se je za obhajilo zdelo najbolj važno to, če je vernik dovolj vreden sprejeti večnega Kralja. Duša je morala biti popolnoma čista in okrašena, preden je prišel vanjo božji Gost. In veliko število vernikov je bilo izključeno od pogostega obhajila, ker se je sodilo, da niso vredni, da bi se približali Vladarju vekov. In končno, kakor je obisk milost in obenem prilika za dosego še drugih milosti, je vernik moral izrabiti te trenutke, da je božjemu Gostu, potem ko ga je počastil, predložil seznam svojih želj. In po končanem obisku je moral ohraniti hvaležen spomin nanj.

Toda Sv. Rešnje Telo je predvsem zakrament, v katerem Kristus deluje. To je glavni namen Njegove pričujočnosti. Zakramenti delujejo nevidno to, kar označujejo na viden način. Sv. Rešnje Telo je na zunaj vedno kot kruh. Kruh pa je vsakdanja telesna hrana. — Hrana, katero uživamo, se spremeni in postane eno z našim telesom. Sv. Rešnje Telo je torej tudi hrana in sicer nadnaravna hrana, zato se po njej spremeni vernik in postane eno z njenim bistvom.

Prav zato more obhajilo brez težav postati pogosto. Ali hrana zgubi svojo vrednost zato, ker je potrebna? Ali naj se hranimo bolj poredko, da bi to opravilo ne postalo preveč vsakdanje? In ker je sv. Rešnje Telo hrana, se vernik ne sme vprašati najprej, če je vreden prejeti ta zakrament, pač pa če je te nadnaravne hrane potreben in v koliko je je potreben. Hrana ni predvsem nagrada, pač pa sredstvo, ki preprečuje propad organizma; pomoč je, ki prihaja od zunaj in katero iščemo, ker bi brez nje poginili. Duša, ki je v milosti božji, more torej vedno prejeti sv. obhajilo. Edinole smrtni greh ji to možnost odvzame; mrlič se ne more hraniti.

In končno, ker obhajilo ni slavnosten obisk, kajti Kristus prihaja v našo dušo, da bi v njej deloval, zato za dobro obhajilo ni potrebno, da bi Jezusu predložili celo vrsto prošenj, pač pa, da mu čimbolj omogočimo njegovo delovanje. Prihaja k nam s svojim orodjem. Tesarjev sin. Tudi če je pozdrav kratek, le da je duša pripravljena ukloniti se brez vsakega pridržka.

Kristus prihaja v našo dušo, da nas popolnoma spremeni. On je Resnica. Namesto da se zgublamo v praznih čustvenih izlivih, ljubimo Resnico in hrepenimo po tem, da nas napravi sebi podobne. Izrednega poguma nam je treba, da jo moremo sprejeti, ne da bi se ji ustavljali; kajti Resnica nam z eno samo kretnjo odvzame vso oblast nad samim seboj in nas prisili, da služimo Bogu.

Kristus prihaja v našo dušo, da nas popolnoma spremeni. On je Ljubezen. Resnična ljubezen je neizprosna; ni je mogoče varati ali uspravati; oprime se človeka kakor plena. Pustite, da vstopi ta gospodovalna in ljubosumna Ljubezen, ki je močna kakor smrt. Videli boste, kako zna delati ta neutrudljiva delavka in kaj bo ostalo od vaše povprečnosti, od vaše sebičnosti in kaj misli o naši prostovoljni lenobi.

Kristus prihaja v našo dušo, da nas popolnoma spremeni. »On je tisti, ki mora priti.« Nič ni tako mučno in ne vzbuja toliko zaskrbljenosti kot sodba, ki mora priti ob določenem času. Hoče, da ga pričakujemo. Ne smemo se ustavljati ob minljivih stvareh, kot da bi bile stalne; neprenehoma se mora prizadevati za napredek.

Laže bi bilo sprejeti Jezusa kot gosta in pričakovati od njega samo to, da usliši naše prošnje. Lepe besede so vredne neprimerno manj kot preprosta poslušnost umirajočega, ki prejme zadnjo popotnico, čigar razum ne more več popolnoma obvladati vseh misli in ki se brez vsakega upiranja prepušča večnemu Zdravniku. Gospod, kaj hočeš, da storim? — Vedno je mogoče bolj in bolj sodelovati s Kristusom in ta dragocen sad bo dozorel s pomočjo pogostega obhajila.

Evharistija je hrana. Evharistične duše niso tiste, ki pripravljajo božjemu Gostu lepo okrašeno svetišče, ampak tiste, ki so lačne in žejne pravice, ki hrepenijo po nebeških dobrinah. — Delo, da se vzgojijo take duše, je dolgotrajno. Nikakor ne smemo prehitovati delovanja Svetega Duha. Pač pa nam je mogoče napraviti v naši duši ono globoko in potrebno praznino, katero bo napolnil Kristus.

SPOZNANJE

Zakaj si me pahnil, Gospod moj, v to strugo življenja,
kjer večno nemirna pretaka uporna se kri,
zakaj si me vrgel z višine v prepad hrepenenja,
ne vidiš, da v njem bom pogubil poslednje moči?

Gospod moj, odpusti! Nevreden sem tvoje ljubezni,
v ponosu odrinil od sebe sem tvoje dlani.
Gospod moj, odpusti, teman sem se v uri netreznosti
pogreznil v neskončne globine omamnih noči.

Zdaj vem, da so biseri, ki sem jih ljubil v nočeh,
le kamni, ki padli v trepetu iz tvojih so rok,
zdaj vem, da sem hodil brez misli po tvojih sledih,
ko vabil v daljavi si k sebi me, dobri moj Bog.

Asta Jakša

POKORŠČINA DO CERKVE

V Cerkvi Kristusovi je oblast, ki naj nadaljuje poslanstvo Kristusa samega in sicer do konca sveta. On sam je namreč govoril apostolom: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mat 28, 19-20). In posebej je govoril Petru: »Ti si Peter — skala — in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklenška vrata je ne bodo premagala«. »Jaz sem prosil zate, da ne opeša tvoja vera. In ko se ti svoj čas spreobrneš, potrdi svoje brate« (Mt 16, 18; Lk 22, 32).

Je torej v Kristusovi Cerkvi oblast, ki daje pravec katoliški pravovernosti. In tej oblasti se moramo verniki v vseh stvareh, ki tičejo vere, brezpogojno pokoravati, prav tako kot Kristusu samemu. Zato pravi Pij XII. v svoji znameniti okrožnici: Skrivnostno telo Kristusovo: »Da nas ne bo preslepil angel teme, ki se spreminja v angela luči. Ljubimo nevesto Kristusovo (Cerkev) takšno, kakršno je hotel in pridobil s svojo krvjo Kristus.« In potem podrobneje našteva zadeve, v katerih naj se pokaže ta ljubeča pokorščina do Cerkve.

Predvsem se moramo pokoravati cerkvenim naukom, ki so v neposredni zvezi z božjim razodetjem pa tudi z nauki, ki jih tirja uspešna bramba nadnaravne vere.

Cerkvenim naukom, ki so v neposredni zvezi z božjim razodetjem, prištevamo tiste cerkvene odločbe, ki jih Cerkev razglša kot nezmotljiv nauk in brez katerih bi Cerkev od Boga razodetih resnic ne mogla ne ohraniti in ne razlagati in ne braniti. Tu sem spadajo n. pr.: obsodbe verskih zmot, proglašanje svetnikov, tolmačenje svetega pisma in kar je tem podobnih nezmotljivo proglašenih resnic. Kdor torej katerega izmed teh cerkvenih naukov ne prizna, se sam izključi iz cerkvenega občestva.

Podobno pokorščino smo dolžni cerkvenim poglavarjem tudi glede cerkvenih določb, ki so potrebne za uspešno vodstvo Cerkve, četudi te vrste nauki in navodila ne veljajo za nezmotljivo proglašene verske resnice. V to poglavje spadajo predvsem papeške okrožnice, dalje odloki rimskih kongregacij, pa tudi pastirska pisma škofov in razne določbe, ki jih izdajajo posamezni škofje z odobrenjem najvišjega cerkvenega poglavarja. — Pokoravati so se dolžni cerkvenim oblastnikom tudi glede teh resnic ne samo preprosti verniki, marveč tudi izobraženci in učenjaki, v kolikor so njih študije v zvezi z verskimi nauki. Četudi namreč vemo, da te vrste nauki ne spadajo med nezmotljivo razodete resnice, vendar se moramo zavedati, da Kristus vodi svojo Cerkev predvsem po poglavarjih, ki jih je za vodstvo Cerkve sam določil. V smislu piše zopet Pij XII. o omenjeni okrožnici: »— Naša dolžnost ni le sinovsko vračati (Cerkvi) njeno materinsko ljubezen, ampak spoštovati tudi njeno oblast, ki jo je prejela od Kristusa, da naš razum podvrže pokorščini do Kristusa.«

In kar velja glede cerkvenih naukov, velja prav tako glede cerkvenih predpisov, ki jih izdajajo cerkveni poglavarji za uspešno duhovno vodstvo vernikov. Zakaj tudi v tem oziru so prejeli cerkveni poglavarji oblast od Boga samega. Saj pravi sv. Pavel: »Pazite nase in na vso

čredo, v kateri vas je Sveti Duh postavil za škofo, da vodite Cerkev božjo, ki jo je pridobil z lastno krvjo.« Zato naroča tudi Pij XII.: »Prav tako smo dolžni pokorščino njenim (cerkvenim) zakonom in zapovedim v npravstvenih stvareh, zapovedim, ki so včasih naši padli naravi trde; tudi je treba s prostovoljno pokoro krotiti uporno telo; opominjajo nas, zdržati se včasih tudi kakšnih prijetnih stvari, ki same po sebi niso škodljive.«

Končno smo verniki dolžni ljubečo pokorščino Cerkvi v vseh stvareh, ki se nanašajo na cerkvene obrede in na praktične vaje krščanskega življenja. Tudi te stvari so v tesni zvezi s cerkvenimi nauki in cerkvenim vodstvom. S cerkvenimi obredi izpoveduje sveta Cerkev svoje verske skrivnosti po besedah Pija IX., ki pravi: »da je pravilo molitve pravilo vere.« Prav zato je Cerkev tako skrbna, da se v cerkvene obrede ne prikradejo oblike, ki nasprotujejo verskim resnicam, dasi na drugi strani rada vpoštevata narodne običaje in sporočila posameznih narodov. Temu primerno piše zopet Pij XII. v omenjeni okrožnici: »Naj nam ne bodo dragi le zakramenti, s katerimi nas sveta mati Cerkev hrani, ne le slovesni prazniki, s katerimi nas navdaja s tolažbo in radostjo; ne le sveti spevi in bogoslužni obredi, s katerimi dviga naše duše k nebesom; marveč tudi takoimenovani zakramentali in vse različne pobožnosti, s katerimi ista Cerkev duše vernikov sladko navdaja in tolaži s Kristusovim duhom.«

Jezusa snamejo s križa in položijo Mariji v naročje.

Izdrava Marija doni trikrat na dan

PRAZNIK MARIJINEGA OZNANJENJA

V Ljubljani smo... Nekatero ulice so polne ljudi... Oglasi se sirena... Vse prisluhne... glave se dvignejo proti nebu... Premnogi se boječe ozirajo, od kod pride smrtonosni val... Koraki se pospešijo. Vse je zaverovano v alarmin v skrb za svoje življenje...

Zopet smo v Ljubljani bodisi zjutraj, opoldne ali proti večeru. Tedaj se oglasi zvon v stolnici — pri Sv. Jožefu — pri Sv. Petru in po vseh drugih cerkvah... Vztrajno vabijo vsak dan trikrat ob določenem času meščane, da bi dvignili svoje misli k Bogu, k Mariji — ne toliko v skrbi za svoje življenje, ampak v skrbi za svoje duše. Pa kako redki se odzovejo. Izmed tisoč morda eden: morda preprost delavec, morda verna služkinja, morda postarna žena in še duhovnik, ki ga je zalotilo zvonjenje na ulici. — Vsi drugi hitijo svojo pot, ne da bi se spomnili, da jih zvon vabi k molitvi tako pomenljivega angelovega češčenja.

Cesar Napoleon I. je nekoč rekel v svojem preganstvu na otoku Sv. Helene: »Med vsemi stvarmi, ki jih tukaj pogrešam, je ena najglavnejših zvonjenje in predvsem zvonjenje angelovega češčenja. Nikdar nisem slišal tega zvona, da ne bi bil ginjen v dno srca; spomnil sem se vselej

nedolžnih mladih let. Večkrat sem ob taki priliki umolknil. Moji spremljevalci so mislili, da mislim na slavne bitke, pa so se motili. Umolknil sem zaradi zvonjenja angelovega češčenja in moj duh se je odpočil ob glasovih zvona...«

In res se duh vernega katoličana odpočije ob angelovem češčenju. Saj je ta molitev tako lepa po vsebini, pomenljiva po zgodovinskih spominih in važna po svojem namenu.

Lepa je molitev angelovega češčenja po vsebini: »Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od svetega Duha. Te besede nam kličejo živo v spomin veselo blagovest, ki jo je zapisal sv. Janez z besedami: »Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor veruje vanj, ne pogubil, ampak imel večno življenje« (Jan 3, 16).

»Glej dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi.« Kaj naj občudujemo v tem Marijinem odgovoru nadangelu Gabrijelu? Marijino ljubezen do Boga, do nas? Njeno ponižnost, pokorščino, vdanost Bogu?

»In Beseda je meso postala in med nami prebivala.« Bil je to največji trenutek zgodovine, ko so se odprla nebesa in je druga božja oseba sprejela nase človeško naravo: Bog je postal človek, da bi mi postali po njegovem zasluženju otroci božji. Med nami hoče prebivati, da bi mi nekoč prebivali v nebesih.

Pomenljiva je molitev angelovega češčenja po zgodovinskih spominih:

Zgodovina nam poroča, da je že papež Urban II. (1088) zapovedal zjutraj in zvečer zvoniti angelovo češčenje, da bi Bog na Marijino priprošnjo znova izročil kristjanom sveto deželo, ki so jo bili podjarmili Turki. Papež Gregorij IX. je ta ukaz ponovil, papež Kalist III. pa je l. 1456. v vedni spomin čudovite zmage, ki jo je bila pridobila krščanska vojska pri Beogradu nad Turki, določil, da se tudi opoldne k molitvi zvoni. Od tedaj je skoraj ni cerkve, kjer bi se ne zvonilo trikrat na dan k molitvi.

Važna je molitev angelovega češčenja po svojem namenu. To molitev molimo zato, da se zahvaljujemo za učlovečenje Jezusa Kristusa. »V tem se je razodela božja ljubezen do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli. V tem je ljubezen: ne, da smo mi ljubili Boga, temveč da je on nas ljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe« (1 Jan 4, 9—10). »Milost Gospodova je, da nismo pokončani« (Jer 3, 22). »Mi torej ljubimo, ker nas je on prej ljubil« (1 Jan 4, 19). — Pa tudi Marija zasluži, da takrat, ko se zahvaljujemo za učlovečenje Jezusa Kristusa, častimo tudi njo, ker si je iz nje privzel človeško naravo ter jo povzdignil k najvišji časti Matere božje.

Kadar veren Turek zasliši glas, ki ga petkrat na dan kliče k molitvi, pade na tla in opravi zapovedane molitve, naj si bo kjer koli. In mi? Ali naj se bojimo, ali naj se sramujemo molitve angelovega češčenja?

Jezusa polože v grob.

Iz časov preganjanja Cerkve pod angleško kraljico Elizabeto je znan sledeči dogodek: »Na smrt je bil obsojen John Boast iz Peretha v grofiji Cumberlandski. Boast je goreče in otroško častil Marijo. Tudi v smrti je to ohranil.

Ko se je približal vešalom, ki naj mu končajo zemeljsko življenje, je pokleknil na prvo stopnico in molil: Angel Gospodov... Zdrava Marija...

Na drugi stopnici moli: Glej dekla... Zdrava Marija. Nato se je prepustil krvniku.

★

Tudi mi smo obsojeni na smrt. Vsak dan se bližamo po treh stopnicah: zjutraj, opoldne, zvečer svoji smrti. Zato posnemajmo angleškega mučenca in radi molimo angelovo češčenje: zjutraj, opoldne in zvečer!

V kakšne namene bomo molili v marcu

Od 4. do 10. marca:

Molimo, da bi za veliko noč vsi prejeli sv. zakramente.

Cetrta cerkvena zapoved: »Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in v velikonočnem času prejmi sveto Rešnje Telo« nalaga vsakemu katoličanu strogo dolžnost, da v času od pepelnične srede do prve nedelje po binkošti, vključno, prejme sv. obhajilo. Kdor je v smrtnem grehu, mora pred sv. obhajilom opraviti spoved. V prvem tisočletju Cerkev te zapovedi ni imela, ker je ni bilo treba. Verniki so pogosto ali vsaj večkrat na leto v svoji gorečnosti z veseljem pristopali k angelski mizi. Ko so se srca vernikov ohladila v ljubezni do Najsvetejšega, je Cerkev na IV. lateranskem cerkvenem zboru l. 1215 morala zaukazati velikonočno sv. obhajilo. Ta zapoved ni le zgolj cerkvena zapoved, ampak je le natančna določitev božje zapovedi, po kateri smo dolžni prejemati sv. obhajilo za ohranitev božjega življenja v naših dušah. O tem nam govore Kristusove besede: »Resnično, resnično, povem vam: ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« (Jan 16, 53.) To božjo-cerkveno zapoved je naš narod dolga stoletja spoštoval in izpolnjeval. Po zadnji svetovni vojni pa se zlasti po mestih ta stroga zapoved vedno bolj omalovažuje in krši. V Ljubljani je morda 70 odstotkov odraslih vernikov ne izpolnuje več. Vsi ti žive stalno v smrtnem grehu. So brez vsakega zaslužnja za večnost. So v nenehni nevarnosti, da se večno pogube, zlasti v sedanjih nevarnih časih. S svojo trdovratno nespokornostjo izživajo božjo jezo in so v veliki meri sokrivi današnjega gorja. Da bi 4. cerkvena zapoved med nami dobila znova svojo veljavo in bi postali deležni njenega blagoslova, se bodo po vseh ljubljanskih župnijah vršile duhovne obnove kot priprava za prejem velikonočnih sv. zakramentov. Pričele bodo matere, ki bodo imele svojo tridnevno duhovno obnovo 8., 9. in 10. marca; na nedeljo 11. marca pa skupno sv. obhajilo. Dekleta bodo imela svojo pobožnost 15., 16. in 17. marca s skupnim sv. obhajilom na tihó nedeljo. Možje in fantje pa bodo pripravljali svoje duše na dobro sv. spoved 22., 23. in 24. marca in prejeli sv. obhajilo na cvetno nedeljo. Točen spored duhovnih obnov bo pravočasno oznanjen.

Velike važnosti je, da velikonočna akcija za prejem sv. zakramentov uspe. Za marsikoga bo morda letošnja velika noč zadnja v življenju. Temu bo velikonočna sv. spoved s sv. obhajilom priprava na srečno zadnjo uro. Obenem pa smemo upati, da se bo z vrednim prejemom sv. zakramentov mnogo ljudi resnično spreobrnilo. Zaradi tega nam bo Bog v marsičem prizanesel in skrajšal dneve trpljenja. K temu upanju nas spodbujajo besede božje: »Obrnite se k meni in obrnil se bom k vam,« in

številni zgledi sv. pisma, ki nam spričujejo, da je Bog prizanesel s kaznijo zaradi resničnega spreobrnjenja n. pr. Ninivljanom, ki so se spokorili na besedo preroka Jona.

Za uresničitev prelepe zamisli duhovne obnove Ljubljane pred veliko nočjo je potrebno poleg propagande, ki jo naj vsak dober katoličan vrši po navodilih svojih dušnih pastirjev, veliko molitve in žrtev. Gre za spreobrnjenje zastaranih grešnikov, ki že leta in leta niso očistili svoje vesti v dobri spovedi. Izredna božja milost mora priti nanje in odtajati led od njih src. Izredna milost božja pa zahteva izrednih molitev in žrtev. Vsi dobri verniki, zlasti člani verskih in katoliških organizacij naj bi ves postni čas molili rožni venec za spreobrnjenje grešnikov — molitev, ki jo je Marija prav v ta namen v Fatimi tako zelo priporočila. V isti namen naj sprejemajo tudi vse bridkosti in težave. Strogo naj drže post na veliki petek in se prostovoljno zdrže mesa vse petke v postu. Pobožno naj molijo posebno molitev, ki se bo po cerkvah molila po vsaki pridigi in litanijah. Udeležujejo naj se molitvenih ur po namenih Molitvene pomoči KA. Naj se nikomur ne zdi preveč molitev in žrtev za spreobrnjenje grešnikov. Komur bi se to zdelo, naj resno premišluje Marijine besede v Fatimi: »Molite in žrtvujte se za spreobrnjenje grešnikov, če hočete dočakati boljših dni.« Kdo jih ne želi?

Ko bomo prvi teden v marcu molili, da bi vsi prejeli sv. zakramente za veliko noč, bomo še posebej mislili na žene in matere, ki imajo zadnje tri dni tega tedna svojo duhovno obnovo. Važnost te obnove izražajo besede Pija IX.: »Dajte mi krščanskih mater in prenovil bom svet.«

Od 11. do 17. marca:

Molimo za žensko mladino.

Krščanski dom je najboljšo varstvo krepostnega dekliškega življenja. Žal, da je po mestih dom pogosto razkristjanjen in dekliških src ne navaja na versko življenje, ampak jih celo od njega odvrta. Opažamo, da mnogo deklet, ki so zapustile šolo, ne pristopa več k sv. zakramentom za veliko noč. Ta pojav najdemo tako v izobrazjenih kot v preprostih krogih. To se je godilo zdaj, ko so bile več ali manj redne razmere. Kaj bo letos, ko je na stotine ženske mladine na delu daleč proč od doma? Nevarnost je, da bi tiste, ki so dosedaj še pristopale k sv. zakramentom, jih opustile bodisi zaradi zaposlenosti ali pod vplivom slabe družbe. In vendar bi v teh izrednih razmerah njihove duše kar najbolj potrebovale sv. spovedi, da bi se očistile morebitnih padcev in prejele mi-

losti in navodila za stanovitnost v dobrem, zelo potrebovale sv. obhajila, da bi jih Jezus sam osebno utrdil v zvestobi do Cerkve. Enkratna opustitev sv. zakramentov za veliko noč bi mogla biti zanje usodna: pričetek poti v grešno življenje in nevero. Zato je tolikega pomena, da se v veliki meri udeležijo svoje velikonočne obnove, ki bo v četrtek, petek in soboto pred tiho nedeljo. Matere, skrbite, da se je bodo vaše hčerke zanesljivo udeležile! Vsako dobro dekle naj pridobiva, moli in se žrtvuje za svoje prijateljice, stanovske tovarišice in znanke, da bodo po dobri pripravi izpolnile svojo velikonočno dolžnost. Skupno delo daje marsikateri priliko, da vpliva na dekleta, s katerimi sicer ne bi mogla priti v stik. Mi vsi pa v tem tednu z molitvijo podpirajmo delo apostolskih duš med žensko mladino.

Od 18. do 24. marca:

Molimo za očete in brate.

19. marca obhajamo praznik najskrbnejšega izvrševalca očetovskih dolžnosti — sv. Jožefa, Jezusovega rednika. V njem imajo očetje vzor skrbi za družino. Težka skrb je ležala na ramah sv. Jožefa. Varovati je moral Jezusa pred njegovimi sovražniki in preživljati v uboštvo sveto družino. Tudi naše očete danes tlači skrb za družino. Mnogi so odtrgani od svojih družin in jim to še povečuje skrbi. Vendar jih te časne skrbi ne smejo odvrniti od njihove najvažnejše očetovske dolžnosti, da s svojim svetlim zgledom svetijo svoji družini in skrbe za njeno versko življenje. Naj bi med nami ne bilo nobenega očeta, ki ne bi za veliko noč prejel sv. zakramentov. Vsak družinski oče naj bi tudi poskrbel, da bi jih tudi vsi člani družine prejeli. Posebno naj bi vplival na svoje sinove, ki že morda dalje časa niso bili pri sv. zakramentih. Odsotne naj bi na njih prejem pismeno opozoril.

Večina družin ima še enega ali drugega dobrega člana. Naj bi ti verni člani družin molili za svoje očete in brate, a ne le za njih časno življenje ampak predvsem, da bi živeli božje življenje, ki jim ga naj bi prinesla ozioroma utrdila velikonočna spoved in sv. obhajilo. Zlasti molimo v ta namen v tednu njih duhovne obnove.

Sv. Barbara. Janez Subic. Lastnik Šarabon, Ljubljana.

Od 25. do 31. marca:

Molimo za vdanost v božjo voljo.

Na letošnjo cvetno nedeljo obhajamo praznik Marijinega oznanjenja. V duhu gledamo Jezusa in Marijo v čudoviti vdanosti v voljo božjo. Jezus govori in Marijo v prvih trenutkih svojega življenja nebeškemu Očetu: »Glej, prihajam, da izpolnim, o Bog, tvojo voljo.« (Hebr 10, 9), Marija pa govori: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.« (Lk 1, 38). Jezus in Marija sta bila vse življenje vdana v voljo božjo, zlasti pa sta jo pokazala v zadnjih treh dneh velikega tedna. Kako vdano je Gospod Jezus molil na Oljski gori: »Oče, ako hočeš, vzemi kelih od mene, vendar ne moja, ampak tvoja volja se

zgodí.« (Lk 22, 42) V trpljenje je šel kot jagnje, ki ne odpre svojih ust, ko ga peljejo v smrt. Isto vdanost vidimo na božji Materi Mariji, ki je Jezusa spremljala na križevem potu in stala pod križem. Prek njenih ust ni prišla beseda nevolje.

Učimo se od Jezusa in Marije vdanosti v voljo božjo v trpljenju. Vse bridkosti prenašajmo vdano. Spolnujmo vso voljo božjo, kakor se nam kaže v božjih in cerkvenih zapovedih ter dolžnostih našega stanu. Tega naj nas nauči letošnji veliki teden. To naj bo trajni sad letošnje velikonočne akcije za prejem sv. zakramentov. Izprosimo si ga od Jezusa po Mariji.

Neugaslo ognjišče Novela

»Če hudo potrebuješ gospodinje, se nikar ne oziraj name. Vem, da si ženske potreben že zavoljo matere. Selanova Metka je že včasih silila za teboj. Ne bo ti odrekla, če jo boš povprašal. Saj jaz bom potrebna otrokom, posebno Tončetu, ki je še tako pri tleh. Bom pa za teto pri hiši, ko bo Jože zagospodaril.«

Marički se je tresel glas. Tomaž je vstal izza mize in stopil k njej.

»Menda ni to tvoja želja, Marička. Še gospod župnik, ki zlepa koža ne pohvalijo, so mi zadnjič, ko sem jim okoval oje, dejali: 'Tomaž, Tomaž, pošten si in dobro si izbral. Bog ti požegnaj.' Le kaj bi rekli, ko bi zdaj šla vsaksebi.«

Težko je dihal in se oprijemal stola, kakor da bi imel pasti.

»Jaz sem pri starih mislih, nočem pa, da bi mati sitnarili okrog tebe. Če boš počakal, te bom vesela kakor tisti dan, ko si me vprašal, če se ne bojim bunkanja in saj. Če bi pa moral imeti vse v kobar doma, pa ne bom huda, ako boš drugo vzela.«

Gledala je v mizo in rdečica ji je silila v obraz. Ko bi ne bilo otrok, bi morda zajokala, tako pa je stisnila k sebi Tončka, ki je čakal, da bi ga Tomaž spet vzela v naročje, in ga božala po lasih.

»Počakal te bom in če bi te imel čakati do sivih las. Neki očak je menda sedem let moral služiti za svojo ženo, tako se neki bere v starih zgodbah, pa se ni kesal. Več ko sedem let pa mi ne boš naložila,« se je skušal pošaliti.

Nekam zvedrilo se je v hiši. Zunaj je sijalo sonce in pregrevalo srenj, ki se je iskril, kakor bi bil iz srebra.

»Pust božič bomo imeli letos,« je krenila Marička s prejšnjega pogovora in nalila Tomažu kozarec. »Ko bi vsaj mati še živel! Čeprav bi ležali v postelji in ne mogli nič pomagati, vseeno bi nam bilo bolj po starem. Nič prav ne bosta dišala kadilo in oljka, ko nje ni. — Ti boš menda prišel, drugih pa ne bom vabila. Tudi pekla ne bom dosti, nekaj več štrukljev za otroke bom naredila pa bo.«

Tomaž se je zazdela v tem hipu kot zrela žena. Močne kite je imela pripete nad tilnikom, roke sklenjene na kolenih, polni, zagoreli obraz ji je bil resen in zbran, kakor da je pravkar prišla iz cerkve.

»Samoten bo res, Marička, pust pa ne,« je koj pričel tolažiti Tomaž. »Jaslice bodo, otrok je dosti in mi sosedje bomo pa tudi prišli kaj v vas.« Dobro se mu je zdelo, da ga je povabila.

»Mame pa le ne bo,« se je Marički zatresel glas.

»Pusti stvari, ki se ne dajo popraviti, v miru,« je skoraj trdo dejal Tomaž. »Če hočeš biti domačiji za steber in otrokom za mater, ne misli nazaj. Matere se spominjaj v molitvi, otrok in domačije pa v molitvi in delu. Menda ne boš taka, kakor je bila Mrkovčeva Polona, ki je ob materini smrti jokala in zdihovala, namesto da bi prišla za delo in se brž poročila. Kaj je bilo? Podržaj se je slinil okrog nje in ji silil denar, dokler ji ni odtrgal zemlje za četrto grunta. Še

nekaj gozda v Gobovcih ji je požrl, skobec vrazil! Samo zavoljo Polonine cmergavosti. Danes se pa, trola, kesa, ko je prepozno.«

Vstal je in nekajkrat stopil po hiši. Težko mu je del Maričkin glas, ki je trepetal kakor pretrgana struna! V mislih, ki so se mu križale po glavi, je iskal pogovora, ki bi oba zaposlil in oba potegnili s poti, ki je vzbujala spomine in bridkost.

»Koliko pa ima Dobravec še terjati?« se je nenadoma domislil in se ustavil pri peči.

»Nekaj čez osem tisoč in obresti za letos. Namignil je, da želi vsaj dva tisoč od dolga. Kje naj jih vzamem? Materina bolezen in pogreb sta nam izpila prihranjene solde in zdaj imamo komaj za sprti. Z Jožem sva že nekaj premišljala, ko bi dala eno kravo iz hleva, toda kar ne morem se odločiti, ko je cika breja in prav malo še molze.«

Marička je govorila kot trdna kmetica, Jože se je vzdramil iz svojih misli in se zazrl v Tomaža. V sanjah je mislil nanj. On bi nemara rad pomagal, ko bi ga zaprosil. O Dobravcu ni bilo slišati kaj dobrega. Z gostilno v mestu mu je šlo menda slabo in pričel je misliti na vrnitev. Denar rabi in nazadnje se utegne spomniti ter zahtevati vseh osem tisoč. To bi bilo za Zalogarjev gruntek kakor huda operacija. Ne bi je lahko prenesel. Krava bi šla kot nič in še kaj posekati bi bilo treba v Hrasterju. Gmajna je tako mlada, sama mlada rast, ki šele košati in se ravno nareja. Vsake veje je škoda, kaj šele, da bi podiral.

Joža je grizel dolg in mu ni dal miru. Domačija ni tvoja, dokler še kdo visi na njej, pa čeprav samo s prstom. Nihče se je nima dotikati razen Boga in domačih. Marsikako noč je sedel v postelji in preudarjal: Blek bi posodil, pa ne toliko. Otrok ima kakor česenj. Stari Mežnarček denarja nima, mladi pa za bolezen potrebuje, ko je ves trhlen. Župnik. Revež vse sproti razda in, če bi mu ženske ne nanosile tega in onega v farovž, bi še bolj krompir mlatil kakor pri Zalogarjevih. Tomaž. Pri njem se je Jože vselej najdlje ustavil. Kovačija mu nese. Resda doma ne pridela veliko, toda dva človeka tudi veliko ne pojesta. Mati so stari, Tomaž je pa brž zadovoljen.

Jože je čakal na besedo. Tomaž je stal ob peči in gledal v tla.

»Hm, hm.« Kar ni vedel kaj reči. Jože je sklonil glavo. Tudi z njim ne bo nič, ga je obšla žalost. Pa je toliko zidal nanj.

Zunaj se je večerilo. Mrak se je pletel okrog praznih kozolcev, sedal pod napušče, otipaval skednje in hleve in trkal na okno. Umazane gazi in razvoženi kolo vozi so zginjali v belini, mrak je zabrisoval utrte poti. Kakor da v vsej vasi še nihče ni stopil v sneg, ki je prekril zamrzla tla in z mehkim puhom odel ozimino, ki je rahlo dihala in čakala na južni veter in pomlad.

Od peči sta žehnela toplota in vonj bližajočih se praznikov. Mir je padal k

tlom kakor utrujena ptica, ki bi se rada odpočila.

»Bomo že kako uredili, Marička. Najbolje bi bilo, ko bi dolg preložili. Dobravec mi ni všeč. Glej, da zbereš vse pobotnice in jih dobro shraniš. Kdor jo je zavozil, se skuša skopati na noge na pošten ali nepošten način.«

Domov bom moral. Mati vem da že sitnarijo. Nič radi ne sedijo v temi, petrolejko pa sami težko užgejo,« se je nenadoma splasil in stopil po suknišču k stolu.

Marička ga je skušala zadrževati, toda ko je videla, da se je zresnil in da premišlja zadnji pogovor, ga je spremila do vežnega praga.

Mraza ni bilo pravega. Kazalo je, da se je sneg malo ojužil.

»Reva si, pa nikdar še tako podobna Marički kot tokrat,« je Tomaž postal. »Veš, moja kovačija je kar pusta, ko nič več ne prideš mimo. Včasih si se večkrat ustavila.«

Gledal jo je s prosečimi očmi.

»Krajša bi bila leta, če bi te večkrat videl.«

»Ne pozabi, Tomaž, da moram biti zdaj bolj Zalogarjeva kot tvoja. Misliš, da je meni laže kot tebi? Že dosanjane sanje ni več moč zavrniti, kakor so bile prej sladke, so zdaj grenke. Lahko noč in mater pozdravi!«

Hitro se je obrnila, da ni videla niti roke, ki jo ji je bil ponudil. Morala je skriti solze.

Iz teme, ki se je bila v veži že zgoznila, je gledala za njim. Rahlo klonjen je šel po gazi in bil podoben Kristofu. Na obe strani mu je odmetani sneg segal skoraj do pasu, on pa je zginjaj v mraku in slišala je samo še sneg, ki se mu je mel pod nogami. Čez čas je v njegovi bajti zagorela luč in dežila skozi okence kakor prošnja za usmiljenje.

Marička je sedla na klopec pred peč in zaihtela v predpasnik. Tista luč tam sije samo nanj. Nanjo še dolgo ne bo. Kadar jo bo ona užgala, takrat bo vse težko padlo z nje, takrat bo do zadnjega beliča plačala davek, ki ga terja domačija.

Obrisala je oči, pristavila za večerjo in skoraj z nasmehom stopila v hišo, kjer je Jože pripravljaval petrolejko. Cena je dremal pri peči in se z eno roko oklepala Tončeta, ki je gladil mačko.

»Luč prižgi, Jože,« je ukazala; »poglej pa pridi za menoj v hlev.«

Glas ji je bil kakor rajnke matere. Nič se ni tresel, bil je zrel in poln, da se je Cena prebudila.

Odšla je skozi vrata in Jožetu se je zdelo večja in močnejša. Skoraj kakor mati.

2.

Na svetega Štefana dan so prosili Podbrežani za živino, posebno za konje. Cerkvena ključarja sta v lopi pred zvonico prodajala lesene konjiče, kravice in prašičke. Gruntarji so jih bogato plačevali in jih s pobožnostjo nesli okrog

oltarja. Zemljo še kako uženeš, če ni kake hude toče ali prepožrešne črvadi, z živino je pa celo leto križ. Enkrat se nažre detelje, da jo napanja, konji se prepote ali pa pretegnejo, pri telitvi se kaj zatakne, prašičev se pa sploh rado kaj prime. Vedno so skrbi in kar prav je, da je v nebesih kdo, ki se briga tudi za kmečke križe.

Zalogarjeva Marička je silila Jožeta, da bi kupil dve kravici in šel med gospodarji. Navado je treba držati, če ne, ni žegna. Pa se ni dal pretentati. Naj le sama gre, ko je za mater. Če jo je sram, naj gre koj za Tomažem. Širok hrbet ima, jo je podražil.

In res je tako napravila. Tomaž je kupil samo prašička. Krave ni imel, nekaj malo mleka je dobival pri Zalogarjevih, da je bilo za mater. Okrog oltarja sta šla koj za Jarmovcem, ki je bil vaški bog, pa vendar ne tak, da bi hleva ne priporočil sv. Stefanu. Poln je bil: štirje konji, ki so bili skoraj vedno na poti, osem krav in okrog deset rilcev. Ponosno je vršel na krožnik tri stotake in položil leseno živinico v nastavljeni jerbasi. Naj le vidijo ljudje, da ni tak, za kakršnega ga imajo.

Tomaž je daroval petdesetak in Marička tudi. Več ni mogla, ko je pa toliko izdatkov. Na vse je treba gledati. Jožetu bo treba novih čevljev, Cenu pa obleke. Fant raste kot konoplja in vse mu je sproti premajhno. Za Tončeta se bo že kaj kar iz očetove obleke ponaredilo. Koj je manj stroškov.

Med mašo so Tomažu uhajale oči venomer na žensko stran. Maričkina črna ruta ga je pritezala kakor magnet. Sklonjena nad debel molitvenik, je bila podobna preudarni ženi, ki je že vse poskusila in gleda na življenje kakor na hleb kruha in natančno ve, kje in koliko ga je treba odrezati, da bo za doloženi čas.

»Veš, da je Jarmovec mislil, da se bo Marička obrnila nanj,« je slišal Tomaž Dlakovega Martina iz Bistrice. »Pravijo celo, da z Dobravcem nekaj skupaj kujeta. Jarmovca bode Zalogarjeva gmajna in tisti dve njivi, ki sta k njegovim pritisnjeni. Zalogar se ga je znal otepati, Marička je pa ženska.«

»Poglej jo, kakšna je,« mu je oporekal Jeretov iz Srednje vasi, »kakor da že od zibelki gospodarji. In mladi Blek ima tudi oči. Tomaž jo bo pa še pojedel, tako gleda vanjo. Jože je pa neki tako gospodarjen, da mu stari Mežnarček že ne ve več kaj svetovati. Zalogarjevi so tako prirasli v to svojo prst, kakor da so prav iz nje ustvarjeni.«

Tomaž je rdel, obrniti se pa ni upal. Zdaj se mu je posvetilo, kaj je Jarmovec zadnjič toliko povpraševal o Marički, ko je čakal na cepin, ki mu ga je bil nasadil. Prekvata grinta skopuška! Se ob nesreči bi si rad koval denar in širil svojo posest.

Skroz vso mašo so se mu prerivale misli po glavi. Skušal se je zbrati in slediti duhovniku, pa se je že med prvim očenašem, ki ga je spet začel, spovrnil k Marički. Zdaj pa zdaj je z očmi posiskal Jarmovca. Sedel je v prvi klopi med Blekom in Matijevcem. Bral je iz molitvenika in bil videti ponižen kakor Jeretov bajtar, ki je dninil in bil za nekaj grošev pripravljen požreti še tako gospodarjevo jezo.

»Ne vem, kaj bi dal, ko bi mu zdaj mogel videti v dušo in spoznati vse njegove namere,« je grizlo Tomaža.

»Najbolje bi bilo dolg preločiti,« se je spomnil svojih lastnih besedi, ki jih je bil rekel Marički, in kar nekaj ga je stisnilo pri srcu. Seveda, lahko je svetovati, toda reva ne bo dobila posojila kar tako. Kdor bo posodil, se bo usedel na zemljo.

»Ko bi Ožbovcu rekel, da bi mi vrnil,« je vrtal Tomaž naprej vase, pa ni imel poguma, da bi misel do kraja razvil. Le kako naj vrne na zimo, ko mu je še za opeko zmanjkovalo, ko je hlev zidal. Saj sta se vendar zmenila, da bo Tomaž še nekaj dodal na pomlad, Ožbovcu mu bo pa dal njivo na Ozarah. Skoraj za kovačijo leži, prst pa taka kakor iz krtine. Mehka in črna, nič kaj pripravna za pšenico. Na Maričko je mislil tedaj, da bi se imela s čim zabavati, ko bi prišla k hiši. Zdaj se je poroka zategnila, toda zemlja počaka. Samo preorati jo je treba, pognojiti in rodi. Čez pet let Ožbovcu njive ne bo več dal.

Ministrant pred oltarjem je zvončkljal za povzdigovanje. Tomaž je kar padel na koleno. Jarmovec se je spustil na oba in se globoko trkal.

»Nikar mi ne zameri, Gospod,« se je obtoževal Tomaž. »Saj ne mislim hudo, samo zlemu ne daj do moči. Varuj Maričko in njene.«

Zimsko sonce je tipalo skozi barvasta okna in barvalo lesene svetnike na podstavkih, da so bili videti, kot da so v pravi božji glorijski. Sveti Stefan je s sklonjeno glavo in kleče čakal na kamen, ki ga je pobiral na pol gol divjak, sveta Lucija je na krožniku ponujala svoje oči, sv. Boštjan se je zvijal ob stebri in čakal na puščico, ki mu bo prinesla smrt.

Tomaž se je trkal na prsi in prosil milosti zase, za Maričko, za Jožeta in za Zalogarjevo domačijo, ki je oprta na žensko in je v stiski.

»Paziti moram na Jarmovca kakor na voluharja,« je sklenil Tomaž po zadnjem žegnju, pomočil prst v kropilnik in skoraj utrujen stopil skozi vrata pred cerkev. Nič kaj dobre volje ni bil. Malo ga je bilo sram, ker je bil tako slabo pri maši, malo ga je pa skrbelo, kaj imata Dobravec in Jarmovec med seboj.

Pokopališče je bilo kakor drobno gričevje, zvalovano in posuto s križi. Ena sama gaz je vodila do samotnega groba v kotu, ki je bil še brez znamenja. Zalogarjeva mati so mirno počivali pod belo odejo in gledali proti cerkvi. Tomažu se je zdela, da ga kličejo: Tomaž, Tomaž, mojih otrok ne pozabi in Maričke ne zapusti. Vem, da jim gre težko, toda meni je dobro tu v prsti in ne morem vstati. Saj boste nekoč prišli vsi k meni in sprstenele ob moji strani: ti, ki boš Maričkin, Jože, ki je ves moj, Cena, ki bo kovač, kakor sem si želela, in Tonče, moj najmlajši, ki sem ga komaj odzibala.

Tomaž je gledal na pokopališče, na drobno gaz, ki so jo napravile Maričkine noge, in čakal na dekleta. Po navadi so prišle zadnje, Marička se je pa še posebej mudila. Razumel jo je. Človek se z Bogom največ takrat pomeni, ko je v križih in skrbah. Kar odleže mu, da ima le kam potrkati.

»Dolgo si čakal, kajne?« se mu je nasmehnila med vrati in mimogrede ošnila grob v kotu.

Ni ji odgovoril, le tesno k njej je stopil in v dvojce sta zavila proti vasi. Jarmovec je skozi okno gledal za njima in žal mu je bilo, da Tomaža ne more dobiti v pest. Bleka bi se že otepel, ker sta si še v sorodu: skoraj deset tisoč ima pri njem v dobrem. Brž ga bo ustrahoval, če bi se kaj preveč postavil za Zalogarjeve. Tako neumen gotovo ni, da bi v svojo skledo pljuval. Vsak gleda nase. Blek mora, ko ima otrok, da mu še motik zmanjkuje.

Da bi vsaj gmajno privrtel k svoji, se je spomnil Zalogarjeve hoste. Sama mlada rast in dober les, hrastovega največ in macesnovega.

»Še enkrat bom stopil k Dobravcu,« si je mel roke. »Na pomlad naj kar pritisne. Tedaj bo tudi Tomaž odnehal in Marička bo ostala sama. Zalogarjev les bo rasel meni, meni.«

*

Silvester je nakosmatal novega snega, ki je bil južen, da se je drevje kar krivilo. Veje so se odčehavale in padale v sneg, ptiči so posedali pod napušči, naščeperjeni vrabci so hodili v vas h kokošim in še Sultan, zvit v klobko, je komaj kdaj pogledal iz pasjice.

Jože je brž oblasal drevje, kar ga je bilo pred hišo, naredil gaz do senika, nato pa preklal nekaj največjih panjev za v peč. Zdaj ko zunaj ni dela, človek skoraj ves dan presedi v hiši. Živina je brž opravljena in vsak je vesel, da mu ni treba iti dlje kot do sosedu.

Jože je navlekel s podstrešja stare Mohorjeve koledarje, Domoljube in »Kmetovalce«. Kadar se je usedel k peči, ga ni bilo lahko vzdigniti. Zagrizel se je v branje, tuhtal očetove krace, ki so bile pripisane na robovih, in zdela se mu je, da počasi razumeva skrivnosti prsti, trav, bili, živine in vremena. Nič ni mrtvega na tej zemlji, če gledaš vse s pravimi očmi. Niti kamen, ki se je nekoč kupal v osrčju zemlje pa je prišel na dan in ga zdaj dež spreminja počasi v prst. Iz prsti raste kruh. Črn za delavnike in nedelje, bel za svetle praznike.

Jožetu so se odpirale oči. Saj zemlja več daje, kakor jemlje. Res, čez polletje se človek poti in ubada, da zvečer komaj še gleda, jeseni pospravi, pozimi pa zadovoljno diha z zemljo vred, mirno in vdano kakor otrok. — Kakor da še ljudje spijo pod snežno odejo, tako tiho je po vasi zvečer. Živina prežvekuje, sosedje si gredo v vas in, kadar je mesečna noč, pa stopi človek na prag, vidi samo, kako mesečina lije skozi prazne late pri kozolcu.

Jože ni mogel razumeti, da toliko kmečkih ljudi hodi v Trzič v tovarno. Le kako, da ne umrjejo od dolgočasia. Pri strojih stoje, ki jim ukazujejo, od nikoder ne zadiši po senu in gmajni in vsi samo čakajo, da minejo ure do opoldanskega odmora in nato do večera, ko sedejo na kolo in se odpeljejo domov. Doma sedejo h kruhu, ki ga zemlja daje, in še pomislijo ne, da je bilo treba tisoče zrn za hleb in dosti potu. Tako se družine koljejo in razpadajo, nič več niso tiste stare, ki so bile zadovoljne s sorzičnim kruhom, da so le smele ostati pri zemlji. Domače ognjišče postaja samo še ostanek starih časov, njegova gorkota ponehuje, ljudje so belega kruha pijani.

(Dalje prihodnjič.)

Spiski in zapiski

Knjige, ki naj jih ima vsaka družina

Veliko ljudi nima primerne telesne hrane. Še večja nesreča pa je za verne ljudi pomanjkanje dušne hrane. V mnogih cerkvah je utihnila božja beseda, ugasnila večna luč; oznanjevanje božje besede ovirajo tudi pogostni alarmi. Zato je potrebno, da vsaka družina sama poskrbi za primerno dušno hrano. To potrebno dušno hrano nudijo družinam dobre nabožne knjige. Naštejemo nekaj takih knjig, ki bi jih morale imeti družine izobraženih in preprostih vernikov.

Ni dvoma, da je ob veliki verski nevednosti prva taka knjiga: Katoliški katekizem. Znana je beseda Pija XI.: »Zoper razdejanje, ki vlada danes v dušah ljudi, ni drugega uspešnega pripomočka, kakor da se ljudje odkrito in iskreno vrnejo k evangelijskim naukom, namreč k zapovedim tistega, ki edini ima besede večnega življenja.« Prav ta odrešilna in zveličavna modrost pa je na kratko obsežna v katekizmu, ki naj ga vsi družinski člani poznajo vsaj toliko, kot so ga poznali na splošno naši predniki še ne pred davnim časom!

Druga nabožna knjiga, ki spada v vsako družino je: Sveto pismo. Ruski pisatelj Merežkovski je zapisal o svetem pismu: »Vsak dan sem bral novi zakon, pa ga bom bral, dokler mi bo vid dopuščal — v sreči in nesreči, v zdravih in bolnih dneh, v veselem in obupnem položaju, če mi bo duša polna tolažbe ali bo vsa potrta. Vselej se mi zdi, da berem kaj novega, nekaj nepričakovanega, nekaj, česar v vsej globokosti in razsežnosti ne bom nikdar popolnoma doumel. Knjiga (svetega pisma), ki jo uporabljam, je že odrgnjena, papir je obledel, vezava razrahljana in že popušča tako, da silijo listi narazen, pa se le ne morem odločiti, da bi jo dal na novo vezati ali da bi jo zavrnel in drugo kupil. Že misel, da bi moral nekaj dni biti brez sv. pisma, me plaši. — Kaj naj mi dajo za spremstvo v grob? Sveto pismo. Kaj naj imam ob vstajenju? Sveto pismo. Kaj sem na zemlji važnega storil? Sveto pismo sem bral.« Naj prebirajo s podobno ljubeznijo sveto pismo tudi naše družine.

Tretja knjiga, ki spada v inventar vsake družine, je Tomaža Kempčana: Hoja za Kristusom. Škof Slomšek pravi: »Hoja za Kristusom je imenitna in nikdar dosti brana knjiga. Ta knjiga naredi dušo bogajočo in bogajočnost je začetek krščanske modrosti in bogoljubnega življenja. Knjiga je zares polna krščanske modrosti, a tudi krščanske tolažbe in pravega veselja.« Nekdo je celo dejal, da je najlepša knjiga, kar jih je prišlo iz človeških rok; sveto pismo je namreč prišlo iz božjih rok.

Vsaka družina naj bi poznala življenje Jezusovo, Marijino in življenje svetnikov. Sem spadajo knjige dr. A. B. Jeglič: Mesija, in dr. Andrej

Snoj: Jezus Kristus; Janez Volčič: Življenje preblažene Device in Matere Marije in prečistega ženina sv. Jožefa, in Franc Rihar: Marija v zarji slave; Življenje svetnikov nam je pa Mohorjeva družba izdala že v dveh izdajah.

Družinskim očetom priporočamo za duhovno berilo prebiranje knjig o cerkveni zgodovini; izobražencem zlasti: Izpovedi Avrelija Avguščina in knjige slovenske Bogoslovne knjižnice. Materam in dekletom bo zelo koristila Filoteja sv. Frančiška Saleškega, ki pravi, da je pobožnost življenje tolažbe in veselja. Dekleta naj bero tudi Slomškovo: Krščansko devišstvo in dr. A. B. Jegličevo knjižico: Dekletom. Fantje pa Slomškovo: Življenja srečen pot in dr. Franc Jakličevo: Svetlo pot.

Ne moremo naštetih vseh knjig, ki so potrebne in koristne za naše družine. Očetje in matere naj se posvetujejo s svojim župnikom, spovednikom ali duhovnim voditeljem, katere knjige jim bodo mogle dati zdrave dušne hrane.

Ali bomo poslušali Marijo?

Kadar Bog spregovori, nam hoče povedati nekaj velikega, nad vse važnega. Božje besede ne smejo biti izgovorjene tja v veter, da jih odnese, mi pa nanje pozabimo. Na Sinajski gori jih je zapisal na dve kamniti tabli, da bi bile zapisane in ostale ljudem v spominu za vselej.

Če govori Marija, govori Bog. Saj je Marija z Bogom tako tesno povezana, da kar je Marijinega, to je božje, in kar božje, to Marijino. Bog govori večkrat po Mariji — srednici vseh milosti. Marija je spregovorila v Lurdu in v Fatimi. Ni govorila veliko, ampak to malo, kar je govorila, je veliko, nad vse važno.

Posebno ena njena beseda iz Fatime nam ne sme iti iz spomina:

»Molite za tiste, ki sami ne molijo! Zrtvujte se za grešnike! Opravljajte prav pogosto molitve in žrtve za spreobrnjenje grešnikov! Vedite, da pade mnogo duš v pekel, ker ni nikogar, ki bi zanje molil in se žrtvoval.«

Da bi svoje besede podkrepila, je dala Kraljica nebes in zemlje fatimskim otrokom gledati grozote pekla. Ta strašni prizor je otroke tako pretresel, presunil in prevzel, da so ti mali osem do deset let stari otroci ne le radi molili rožni venec, ampak si tudi težka pokorila nakladali.

Te besede Marijine pa niso veljale samo tem trem otrokom, ampak vsem kristjanom. Tudi nam.

Kako pa to Marijino naročilo izvršujemo? Ali niso bile te resne in tehtne besede izgovorjene v veter? Letele mimo naših duš, namesto da so tudi nas prevzele in se zasadile v naša srca?... Ali kaj mislimo na duše, ki se pogubljajo, ki bi se pa dale re-

šiti, ko bi zanje molili in se žrtvovali? In če je tako, ali ni ta zguba neizmerna in nepopravljiva?...

Lahko bi nanje mislili, saj slišimo dan na dan o stotinah in tisočih, ki padajo blizu in daleč od nas — neprevideni in nepripravljeni. Kam gredo te duše?... Ali nas njih večna usoda nič ne skrbi?...

Zdi se, da na to malo mislimo. Mislimo pač na vnanje dogodke, ki se vrše blizu in daleč od nas: kako se razvija vojska, katera stran prodira, katera se umika; kako je s partizani itd. Mislimo na kruh, ki ga nam bolj pičlo režejo, na mast, kje bi se dobila; na premog in drva, ker moramo sedeti po slabo zakurjenih ali celo nezakurjenih sobah. Mislimo še na sto drugih stvari, ki nas vesele ali žaloste, ki jih imamo ali jih pogrešamo. Na duše tistih, ki so v nevarnosti, da se pogube, pa bolj malo mislimo.

Svet in vse dogodke gledamo preveč le z naravnimi očmi. Ko bi jih gledali bolj v luči vere, bi vedeli, da je zveličanje ali pogubljenje teh, ki v naših dneh umirajo, važnejše kakor vse, kar se godi na površju naše zemlje. Ko bi nam Marija pokazala pekel v njegovi grozoti, bi se zgrozili in vztrepotali. Padli bi na kolena in bi, kolikor nam le čas pripušča, molili rožni venec za rožnim vencem in večkrat tudi križev pot. Darovali bi zanje sv. maše in obhajila. Vse nadloge, ki nam jih dolga vojska prinaša, bi sprejeli od Boga mirno in vdano ter bi jih radi darovali Bogu za duše, da bi ne bile pogubljene. In še prostovoljno bi si naložili zdaj to zdaj ono pokoro, ker vse to je le malenkost v primeri s trpljenjem v peklu, katerega bi pa s svojo malo pokoro obvarovali marsikako dušo.

Neprestano bi k Bogu zdihovali in srčno klicali: »Prizanesi, Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu!«

»Jezus, odpusti nam naše grehe, varuj nas peklenškega ognja in privedi v nebesa vse duše, posebno še tiste, ki so najbolj potrebne tvojega usmiljenja!

Pridi na pomoč svojim služabnikom, ki si jih odkupil z dragoceno krvjo!

Srce Jezusovo, ki si prestalo smrtne bridkosti, usmili se umirajočih!»

Bog sam je spregovoril. V njegovem imenu nam kliče Marija: »Molite za tiste, ki sami ne molijo! Duše se pogubljajo; molite in žrtvujte se za grešnike!«

Ali jo bomo poslušali? Ali naj so te resne besede v veter govorjene?...

Tekmujmo v tem najvažnejšem, najpotrebnejšem in najplemenitejšem delu: v reševanju duš!

Zdaj pa ostane to troje...

Tri božje čednosti se najbolj počitujejo v voljnem prenašanju križev in trpljenja. Kdor zares ljubi Zveličarja, ne zahteva, da bi bil brez trpljenja. Brez trpljenja bi največ ljudi ne bilo zveličanih. Pobožni škof regensburški Sailer pravi tako lepo:

»Evangelij brez trpljenja je za nebesa.

Trpljenje brez evangelija je za pekel.

Evangelij s trpljenjem je za zemljo. Zares, kjer ni trpljenja, tam ni Boga, pravi sveti škof Ambrozij.

Nekoč je bil ta škof na obisku pri nekem premožnem posestniku, ki se je

hvalil, da ne pozna ne trpljenja ne križa ne pomanjkanja. Kmalu nato reče škof svojemu spremljevalcu: »Hitiva od tod, zakaj v tej hiši ni Boga.« Četrť ure nato se je posloplje tega zemljaka zrušilo.

Kogar prešinja živa vera, prežema trdno zaupanje in razpalja goreča ljubezen do Boga, sprejema pogumno vse trpljenje in neprijetnosti, ki mu jih pošilja božja Previdnost.

To vidimo n. pr. v življenju sv. apostola Andreja: Ko je zagledal križ, ki je bil zanj pripravljen, je zaklical: Bodi pozdravljen, dolgo zaželeni križ, in vrni mi Zveličarja, ki me je na križu odkupil.

Kaj premore kristjan, ki se odlikuje v božjih čednostih, vidimo prav lepo v življenju sv. patriarha Atanzija Aleksandrijskega. Sredi strašnih borb je ostal ta sveti škof stanovitven kot skala v viharinem morju. Vse se je bilo zarotilo proti njemu: knezi, odpadli kristjani, narodi, krdela vojakov. Trije cesarji: Konstancij, Valens in Julijan, so ga preganjali. Na štirih zborih arijanskih (krivoverskih) škofov je bil odstavljen. Štirikrat je moral v preganstvo. Šest let je bival in ždel v nekem izsušenem vodnjaku. Povsod so pošiljali za njim ogleduhe. Če je preživel eno preganjanje, se je sprožilo drugo. Toda Atanzij ni omahoval. Zaradi vere je mogel vse prenesti. Celih 46 let se je boril za vero in za pravo Cerkev Kristusovo. Bog ga je podpiral, da je vztrajal.

Za domače misijske duhovnike

Vkljub vsem svetovnim homatijam in prekucijam sveta Cerkev vrši svoje poslanstvo, ki je v tem, da prižiga luč svetega evangelija vsem narodom sveta. Ker se pa skoraj po vseh še poganskih deželah deloma zaradi zlohotelega hujskanja deloma zaradi narodnostnega ponosa širi propaganda proti tujcem in še posebej proti katoliškim misijonarjem, se čuti tem večja potreba, da se po misijskih deželah vpelje polagoma domača hierarhija, domača t. j. domorodna nižja in višja duhovščina, ki ne bo izpostavljena sovražnostim in nasprotovanju nahujskanih ljudi, in ki pozna vse šege in navade, dobre in slabe lastnosti, zlasti pa jezik dotičnih rodov. Umevno, da bodo inozemski misijonarji navzlic temu imeli še dovolj zaposlenja, vendar se pa načrt za vzgojo domorodnih dušnih pastirjev že več desetletij skrbno izpeljuje. To delo je danes in bo v bodočih letih še bolj nujno prav iz zgoraj omenjenega razloga, pa tudi zato, ker utegne vnanjih misijonarjev čimdalje bolj primanjkovati za žetev, ki dozoreva in je tako obilna.

Kako važen pomen za misijske kraje ima odgoja domorodne duhovščine, je papež Benedikt XV. označil v posebni okrožnici »Maximum illud«:

»Vsi misijski predstojniki morajo obračati največ skrbni na to, da si prav iz tistega naroda, kjer delujejo, vzgoje božjih služabnikov. To daje največ upanja za ustanavljanje novih (misijskih) postojank (po poganskih deželah). Kajti domači duhovnik je po svojem rojstvu, naravi in teženju rojakom najbolj blizu in je torej v veliki meri sposoben, da njihova srca pridobi za katoliško vero. Saj ta veliko bolje ve kot marsikdo drug, kako je treba ljudi poučiti. Neredko bo lahko dobil dostop tja, kjer tuj duhovnik ne sme prestopiti praga.«

Se bolj obširno govori o tem voditeljem misijonstva papež Pij XI. v okrožnici »Rerum Ecclesiae«:

»Predvsem vas opozarjamo na to, kolikega pomena je, da sprejmete domačine za duhovnike. Če tega ne boste delali z vsemi močmi, mislimo, da bo vaše misijsko delo nepopolno in da se bo ustanovitev in ureditev Cerkve v onih misijskih krajih zakasnila in zavlekla. Da se bo razširila krščanska vera pri tujih narodih, ki sede v senci zmot in smrti, za to — se zdi — ni boljšega sredstva, kakor da v različnih misijskih krajih zraste domača duhovščina.«

Za pomoč pri vzgoji domorodnih misijonarjev po poganskih deželah je ustanovljena prav posebna papeška misijska družba DAP; Družba sv. apostola Petra. Pri nas je še malo znana; pravilno se je organizirala šele, odkar deluje škofijski misijski svet. Vodstvo je poverjeno kanoniku Iv. Gogalu. Razvijati se bo mogla ta družba, ko bodo verniki dobili v roke knjižico s pravili za to in vse druge naše apostolske družbe DSV, DSD in UC. Lepe uspehe dosega DAP s tem, da posamezniki, ki hočejo nekaj več žrtvovati za razširjanje sv. vere in kraljestva Kristusovega na zemlji, žrtvujejo za vzgojo določenega kandidata-misijonarja v poganskih deželah, ali pa za zidanje in vzdrževanje misijskih semenišč. To se lahko zgodi tudi tako, da to skrb in plačevanje prevzamejo člani kakšne krščanske družine, člani Marijinih družb in dobredelnih organizacij.

Na Holandskem, kjer je misijska misel in misijsko navdušenje močno utrjeno in zakoreninjeno, so katoličani tudi za »Družbo sv. Petra apostola« že izredno veliko storili. Po nasvetu bivšega kardinala van Rossuma, holandskega rojaka, ki je bil obenem načelnik Propagande v Rimu, je holandska DAP decembra 1926 razpisala posojilo v znesku poldrugega milijona gold. (takrat 35 milijonov din). Ze januarja nato je bila podpisana polovica te ogromne vsote, nekaj kot brezobrestno posojilo, nekaj pa kot darilo.

S tem denarjem je »Družba sv. Petra apostola« podpirala zidanje 25 duhovskih semenišč za vzgojo domorodnih misijonarjev na Japonskem, v Koreji, na Kitajskem, v Indiji in Afriki.

Z ozirom na vzvišeni namen te misijske ustanove, ki jo papeži vneta in stalno priporočajo, bi lahko postavili DAP med apostolskimi misijskimi družbami na prvo mesto. C.

Zahvaljujem se svetniškemu škofu Baragu za pomoč v veliki zadevi. Marija Podboj.

Zahvaljujem se sv. mali Tereziji za uslišano prošnjo. M. K.

Dr. K. se zahvaljuje Materi božji za izredno pomoč.

Mostar Angela iz Velikih dol pri Gombišču se zahvaljuje M. b. za ozdravljenje.

Zahvala. Rakovniški Mariji Pomočnici, sv. Jožefu in sv. Tadeju izreka najvdanejšo zahvalo za rešitev iz nevarnosti po operaciji duhovnik.

Mariji Pomažaj in božjemu služabniku Frideriku Baragi se prisrčno zahvalim za očitno pomoč, da je bilo rešeno zdravje in najbrž tudi življenje dragega in zvestega družinskega člana. — Ljubljana, L. A.

Ljudski misijon v Ljubljani v letu 1727

Po vojnem razdejanju bodo zelo potrebni ljudski misijoni. Ti bodo morali biti času in razmeram primerni, da bodo zagrabili narod. Kako more dobro pripravljen misijon zajeti množice, nam kaže ljubljanski ljudski misijon v l. 1727. Spomin na ta čudoviti misijon sta nam ohranili dve sliki, ki visita sedaj pod pevskim korom v obnovljeni uršulinski cerkvi. Izgotovil ju je takratni ljubljanski slikar Reinwaldt. Prva nam predstavlja ime Jezusovo in Marijino, obdano z angeli v oblakih. Spodaj pa je upodobljen Kongresni trg z leto prej dograjeno uršulinsko cerkvijo. Pred cerkvijo stoji duhovnik in čaka na procesijo žena, ki se bliža cerkvi. Druga slika nam kaže sv. Trojico, Brezmadežno in sv. Fran-

čiška Ksaverija v oblakih, na zemlji pa spet Kongresni trg, sredi katerega stoji prižnica s pridigarjem in poslušalci. Razlago teh dveh prizorov nam daje uršulinska kronika, ki nam za leto 1727 obširno popisuje takratni ljudski misijon in gorečnost, s katero so se ga meščani udeleževali. Zelo izčrpno napisano poročilo se glasi:

V uršulinski cerkvi je bil od 19. do 27. julija sv. misijon, ki ga je vodil jezuitski pater Zirony, ki je skupno z dvema tovarišema dobil dovoljenje, da misijonarijo po Kranjskem. Zirony je imel misijon za meščane pri uršulinkah, druga dva patra pa pri Sv. Petru za okolico. Zirony je bil na hrani in stanovanju pri spiritualu Jožefu Kledererju. Ta je skupno s stolnim dekanom baronom Francem Polhograjskim pri misijonu pridno pomagala. Misijon se je začel ob štirih popoldne in sicer s procesijo, pri kateri so samostanske gojenke prinesle v cerkev okrašen križ. To procesijo vidimo upodobljeno na prvi sliki. Gojenke so skupno z drugimi dekleti prepevale pesem, v kateri so bile obsežene vse glavne

resnice naše sv. vere. Tiskano pesem je pater sam razdelil med dekleta. Dekleta so stala ob prižnici ter sproti vse storile, kar je misijonar med pridigo zahteval in tako dajale zgled vsem ostalim poslušalcem.

Če je bilo vreme ugodno, je bila pridiga na prostem, kar nam kaže druga podoba. Tedaj so bili moški strogo ločeni od žensk. Med procesijami je misijonar posamezne skupine tako razpostavljajal, da so tvorile črke in imena, kar so otroci in odrasli brali v veliko začudenje vseh navzočih. Pri tem urejevanju sta pomagala spiritual in stolni dekan. Bilo je vedno vse polno ljudi vsakega stanu, čeprav je bila pridiga vsako jutro že ob šestih. Pred pridigo je misijonar maševal, po cerkvi pa so prepevala dekleta za to priliko posebej zložene pesmi. Melodijo jim je prej naprej pel neki jezuitski štuj-

jonar vernike vneto vabil. Procesijo je vodil generalni vikar Jakob Šiling v vijoličnem pluvialu pod baldahinom. Misijonar pa je nosil relikvijo sv. križa. Nepopisna je bila množica vernikov, gotovo ni v celem mestu ostal doma drugi kot bolniki in oni, ki so bili neobhodno potrebni. Še čudovitejša pa je bila spokornost, ki so jo kazali udeleženci. Nastopilo je veliko število članov bratovščine bičarjev, ki so se tako imenovali zato, ker so nosili v rokah simbole Kristusovega trpljenja. Drugi so nosili na ramah križe, nato so zopet nastopili možje, preoblečeni v romarje. Plemenite gospe so popolnoma zastrte šle bose, brez vsega okrasja s trnovo krono na glavi. Dekleta so po odredbi misijonarjevi oblekle bela oblačila v znamenje nedolžnosti. Skratka, vse je spodbujalo k pokori. Da, neki mož se je dal celo privezati za obe roki na križ, dokler ni omedlel in ga je potem v uršulinski cerkvi pokrepčal g. Jurij Tomic. Procesija se je začela ob štirih in je trajala do sedmih. Izvršila se je v najlepšem redu in posamezne skupine so tvorile črke in besede, ki so jih vsi mogli videti in brati. Šla je po velikem trgu pred kapucini. Med procesijo so prepevali in molili rožni venec in sicer vsi naenkrat, tako da ni nobena skupina druge motila. Tako so tudi gledalci sodelovali in niso bili v spotiko temveč v spodbudo.

Po procesiji je bila pred cerkvijo velika spokorna pridiga, pri kateri se je misijonar bičal do krvi, pri čemer so vsi navzoči glasno kriknili in obljubili, da bodo delali pokoro. Pridiga se je končala ob temni noči, da so poslušalci z lučkami v rokah odhajali proti domu. Nekajkrat so po popoldanski pridigi izpostavili sv. Rešnje Telo. Če je bila pridiga v cerkvi, je spiritual pred velikim oltarjem držal v rokah Najsvetejše, če pa je bila pridiga zunaj, je to storil pred cerkvijo pod baldahinom. Med to izpostavitvijo je

imel jezuitski pater Kernic ali pa pater Valvasov nagovor v obliki molitve in obujanja primernih čednosti, na kar je sledil zakramentalni blagoslov. 25. julija je bila pridiga o dolžnosti staršev do otrok in otrok do staršev. Med pridigo so otroci kleče prosili starše odpuščanja za vse, s čimer so jih kdaj razžalili. Ta prizor je bil nad vse ganljiv. Nato so vsi poljubili križ.

26. julija je bila pridiga o odpuščanju sovražnikom, ki je povzročila, da so se marsikateri navzoči kar na mestu javno med seboj spravili. To pa so storili iz ljubezni do Marije kleče kar med pridigo. V ta namen je bil pred cerkvijo postavljen oltar z Marijino podobo, ki je bila vsa v lučkah. Tam je bila v češčenje izpostavljena tudi relikvija sv. križa. To so po pridigi poljubovali v takem številu, da so skoraj prevrnili duhovnika z relikvijo. Tudi ta pobožnost je trajala pozno v noč. 27. julija je bil sklep misijona z zadnjo pridigo ob 2 popoldne, na kar je bila zaključena procesija. K sklepu so bile litanije Matere božje in mogočna zahvalna pesem. Kronistinja pristavlja, da je ta pobožnost povzročila, da to nedeljo uršulinke niso mogle peti svojih vesper. Vsi pa, ki so se udeleževali misijona, so za sklep prejeli sv. zakramente in popolni odpustek. Za skupno sv. obhajilo so bile določene štiri cerkve: stolnica, Sv. Peter, Sv. Jakob in uršulinska cerkev. V zadnji je bilo ta dan nad tisoč obhajancev, isti naval je bil tudi v drugih cerkvah. To je pač veliko število, ker Ljubljana je bila takrat še majhno mesto.

Kakšne sadove je rodil ta ljudski misijon, nam kronika ne pove. Gotovo niso bili majhni, ker je bila gorečnost tako velika in priprava tako skrbna. Naj bi bila tudi naša gorečnost tako velika in skrbna takrat, ko bo prišel čas naših ljudskih misijonov.

Janez Veider

dent, da so se je navadile. Ker so bile pesmice natisnjene v posebnih knjižicah, je zraven pela vsa cerkev. Na pevskem koru so pomagali peti duhovniki. Pred vsako pridigo je vsa cerkev zapela: Pridi sv. Duh. Čez dan sta bili še dve pridigi, ena dopoldne in ena popoldne ob 4. Ob slabem vremenu so bile pridige v cerkvi, ob lepem pa zunaj, kot nam kaže že omenjena slika. Prižnica je stala na vogalu obzidja kapucinskega vrta nasproti cerkve. Po odredbi misijonarja je bila prižnica včasih pogrnjena črno, drugič pisano, včasih tudi nepogrnjena, kakor je bilo pač primerno vsebini govora, ki je spodbujal k pokori ali k čednostnemu življenju. Pri neki pridigi je misijonar v znak pokore obesil okoli vrati vrh, prejšnji dan pa je že spodbujal poslušalce, da bi bilo zelo primerno, če pridejo k procesiji s kakim spokornim znakom, trnovo krono, z vrvo okoli vratu in podobno. Največkrat je govoril o namenu in koncu človeka, o štirih poslednjih rečeh, o pokori in slično.

23. julija je bila velika spokorna procesija, h kateri je vse prejšnje dni misi-

Liturgični koledar

Po izdaji popolnega slovenskega misala se je pokazala nujna potreba, da vsako leto izide tudi liturgični koledar. Odjavo misala je bil nepričakovano velik. Toda povsem pravilna raba misala brez liturgičnega koledarja je za veliko večino dni v letu nemogoča. Kajti koledar, ki je misalu pridejan, je pač samo splošen in se na razne spremembe, ki jih ima vsako leto posebej, ne more ozirati. Zato bi vsakdo z veliko večjim veseljem vzel misal s seboj v cerkev, ko bi si bil za vsak dan do zadnje kolekte popolnoma na jasnem, kaj mora z mašnikom vred moliti.

Kaj naj obsega liturgični koledar? Najprej seveda vse navedbe za dnevno mašo, kakor ima to duhovniški direktorij. Dalje vse obvezne obrede, obhode in pobožnosti, ki se obhajajo na ta ali oni praznik. To bi bilo zlasti važno po mestih, kjer se čut za cerkveno življenje pogosto omejuje samo še na mašo, vse drugo, kar je zvezano s praznikom, pa vedno bolj stopa v ozadje. Res je, da na to opozarjajo oznanila, toda koliko ljudi je, ki jih ne slišijo. Tudi poglavitni odpustki, ki so navezani na posamezne praznike, bi morali najti mesto v poljudnem liturgičnem koledarju. Na ta način bi odpustki prišli do večje veljave, kot jo imajo žal danes.

Zelo umestno bi bilo tudi, da bi se v koledarju pri posameznih praznikih navedle domače verske navade, kolikor so vsaj deloma še v splošni rabi, n. pr. o božiču jaslice in blagoslavljanje doma, v adventu prenašanje Marije, itd. Na ta način bi se stari družinski verski običaji marsikje poživili. Vsekakor bi se tak liturgični koledar s kolikor mogoče popolnimi podatki — seveda ne predolgimi — udomačil tudi po družinah, kjer misala še ne poznajo in ga ne uporabljajo.

Knjižna poročila

Jasen odgovor. Pripoved o čudovitih dogodkih, ki jih zgodovina ne bo ovrгла. Spisal Henrik Lassere, poslovenil Franjo Marešič, II. izdaja. Knjiga obsega 266 strani in stane 44 lir. — To je ena najboljših in najbolj kritično pisanih knjig o lurških dogodkih, ki so se vršili leta 1858 in nekaj let pozneje. Prevedena je v mnoge evropske jezike in tudi Slovenci smo jo dobili že pred 64 leti. Seveda je I. izdaja že davno pošla. Zato je zelo prav in celo potrebno, da je sedaj izšla v II. izdaji. Zakaj v današnjih časih, ko se brezboštvo trudi z vsemi silami, da bi ubilo Boga v naših dušah in v našem družinskem in javnem življenju, je ta knjiga eden najjasnejših odgovorov na vprašanje, ali Bog je ali ni, ali Bog posega v naše dejanje in nehanje ali ne posega, ali imamo dolžnosti do njega ali jih nimamo. Pisatelj, ki je dogodke sam z največjo natančnostjo in nepristranostjo preiskoval, nam jih podaja in opisuje tako nazorno, da se bere knjiga kakor najbolj napeta povest, le da so zgodbe vestno preiskane in zato zanesljivo resnične. Naj bi se knjiga veliko brala, posojevala in mnogo sadu rodila.

Duhovni koledarček. Salezijanski knjižnic 257. zvezek. Poleg običajnega koledarja piše o poglavitnih grehih našega

ljudstva, ki vsi izhajajo iz materializma. Ta materializem, ki se je globoko zajedel v mišljenje in življenje tudi pre mnogih katoličanov, je najhujše zlo naših časov. Iztrebili ga bomo samo z resničnim krščanskim življenjem in se samo tako izvlekli iz zablod današnjih časov. Duhovni koledarček toplo priporočamo ne samo v branje, temveč v vsakdanje ravnanje po njegovih navodilih.

Jeremijeve žalostinke. V pesniški obliki prevedel Simon Gregorčič. Pokojni pesnik Simon Gregorčič, ki smo lansko leto obhajali stoletnico njegovega rojstva, je v slovensko pesniško obliko prevedel žalostinke preroka Jeremija, ki jih poje Cerkev pri slovesnih jutranjih velikega tedna. Do sedaj so bile še v rokopisu. Prerok Jeremija jih je pel, ko so Judje izgubili svojo domovino, ko so sovražniki poklali na tisoče njihovih mož, žena in otrok, ostale odvedli v sužnost, mesto Jeruzalem in celo deželo pa razdejali in opustošili. Iz uvoda, ki ga je knjižici napisal prelat dr. Matija Slavič, vidimo, da ni na svetu nič novega. Kar se danes dogaja po svetu, pa tudi na slovenski zemlji, so doživljali tudi v prejšnjih časih, mnogokrat še v mnogo groznejših oblikah. Pesmi, ki teko v gladkih Gregorčičevih verzih, boš danes bral s povsem drugačnim občutjem, kot bi jih čital v normalnih časih, ko so nam bile vse opevane grozote tuje in tako v daljo pomaknjene. Obenem pa nam govori prerok Jeremija v teh svojih od Boga navdahnjenih pesmih, da so strahote, ki zadenejo narode, predvsem kazen božja za grehe. — Knjižo toplo priporočamo v branje in razmišljanje. Stane 45 lir.

Molitev k škofu Frideriku Baraga. Izšle so podobice škofa Friderika Baraga, ki ga hočemo Slovenci s svojimi molitvami in zaupanjem na njegovo priprošnje povzdigniti k časti oltarja. Beseđilo na podobici z novo molitvijo se glasi: V stiskah sedanjega časa in v svojih osebnih zadevah (boleznih) se obračajamo na našega rojaka - priprošnjika, služabnika božjega, škofa Friderika Baraga.

Morebitna uslišanja naj se pošiljajo »Baragovi zvezi« v Ljubljani, Vidovdanska cesta 9.

Molimo! »O Bog, ki si v škofu Frideriku Baragu dal našemu ljudstvu vnetega dušnega pastirja, poganom pa gorečega misijonarja, ponižno te prosimo, poveljaj ga, da bo prištet med blažene tvoje Cerkve, da bomo imeli v njem pri tebi mogočnega priprošnjika in vzvišenega vzornika, ki ga bomo s pomočjo tvoje milosti posnemali v gorečnosti in božji ljubezni.

Usliši to našo prošnjo po zasluženju našega Odrašenika Jezusa Kristusa, tvojega Sina, ki s teboj in Svetim Duhom živi in kraljuje na vekov veke. Amen.« (Odpustka 100 dni enkrat na dan v ljubljanski škofiji. 15. februarja 1944.) Gregorij, škof.

Škofa Baraga so imeli »še živega za svetnika« — je zapisal apostolski delegat za Ameriko, nadškof Janez Hamlet Cicognani, ki je sestavil knjigo »Sanctity in America« (Svetost v Ameriki). V njej je kratko orisal življenje in delo 24 ameriških misijonskih pionirjev, ki so se odlikovali po svetem življenju. Sveti oče Pij XII. sam želi, da bi ameriške kandidate za oltarsko čast postavil na svečnik.

Tretjerednikom

Letočni mesec marec je za tretjerednike posebno bogat z nebeškimi dobrotami. Devetkrat dobe ta mesec tretjeredniki vesoljno odvezo in sicer — 2. marca — Spomin sv. križevega pota, 19. marca, praznik sv. Jožefa ter Cvetno nedeljo in vse dni velikega tedna. Deset dni pa je še posebej popolni odpustek za tretjerednike, če obiščejo redovno cerkev. Dnevi odpustkov so naštet v Serafinskem koledarju, ki ga mora imeti pri roki vsak zaveden tretjerednik.

Postni čas naj preživi vsak otrok sv. Frančiška v senci sv. križa, kamor se je vedno zatekal naš oče sv. Frančišek. Pridno hodite k pobožnosti sv. križevega pota in postnim pridigam.

Ne pozabite, da imamo ljubljanski tretjeredniki na veliki petek in na veliko soboto zjutraj ob 6. uri skupno pobožnost sv. križevega pota v redovni cerkvi. Sv. križev pot je posebno priljubljena pobožnost Frančiških otrok.

P. Silvin Lenartič O. F. M. Novo-mško skupščino tretjega reda je zadel velika žalost in nesreča: Dne 4. januarja je zgubila svojega dolgoletnega voditelja. Umrli je mladi in navdušeni p. Silvin. Mlado življenje mu je uničila zavratna pljučnica. Kolikokrat nam je z misijonsko gorečnostjo razlagal ideale sv. Frančiška! Kar ne bomo se mogli navaditi na resnico, da ga ni več in da ga ne bomo nikdar več slišali. Toda vklanjam se nerazumljivi volji Najvišjega. Za njegovo dušo pa bomo goreče molili.

Pokojni je bil rojen 31. januarja 1909. Ni še dopolnil niti 36 let. Bil je mariborski rojak. Kot 16 leten študent je stopil v frančiškanski red. Redovni noviciat je dovršil v Nazarijih, nadaljevalne gimnazijske in bogoslovne študije pa v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen leta 1933. Leto dni pred novo mašo mu je umrla dobra, pobožna mati tretjerednica, ki je svojemu sinu izmolila pot do oltarja.

Prvo službo kot duhovnik je opravljal tam, kjer je tekla zibelka njegovega redovnega življenja, v Nazarijih v Savinjski dolini. Tu je pridno študiral cerkvene govore in je kmalu zaslovel kot dober in prijeten cerkveni govornik. Druga in zadnja njegova služba je bila v Novem mestu, kjer je sprejel vodstvo tretjega reda in dijaške Marijine kongregacije. Poleg tega je mnogo hodil po duhovnih vajah in po misijonih. Njegovo najljubše delo je bilo delo na prižnici in v spovednici. Bil je navdušen ljudski misijonar in je komaj čakal, da se zopet odpre misijonsko polje. Toda Bog je določil drugače. Naše molitve gredo za njim.

Fr. Peter Rešeta O. F. M. V ljubljanskem frančiškanskem samostanu je umrl na Silvestrov večer Fr. Peter Rešeta. Bil je nad 20 let zakristan redovne in župnijske cerkve Marijinega oznanjenja. Bil je zelo praktičen mož in globoko pobožen. Kar je prijel v roke, mu je vse uspelo. Bil je urar, elektrotehnik, vrtnar, kar mu je kot zakristanu tako velike in obiskane cerkve vedno prav hodilo. Bog ve, koliko je na ta način cerkvi pridelal. Rojen je bil na Planini pri Vipavi in je dočkal 68 let življenja, od katerih je 45 let preživel v službi Gospodovi v redu sv. Frančiška. Naj postrežljivi brat v miru počival!

OB ROKI BOŽJEGA PRIJATELJA

Fr. Bazilij Valentin, O. F. M.:

Cvetna nedelja

Zvonovi so se zamajali. Mogočni glasovi so zaplavalji prek ljubljanskih streh in splašili golobe, da so preplašeno obletavali neštnevilne prizidke zvonikov.

»Bom, bom!... Bom, bom!...« Veliki zvon v stolnici vabi. Njegov glas se prelija z glasovi ostalih šenklavških zvonov, ki kar tekmujejo s frančiškanskimi. Čuj! Pravkar so zapeli šentjakovski, cerkve sv. Jožefa in nunski. Zamaje se zvon sv. Petra in tudi iz lin zvonika križanske cerkve slovesno zadoni nežni spev v čast Bogu.

»Bim, bam, bom!...« Le zvonite, mogočni zvonovi! Saj danes je cvetna nedelja. Nepremagljivi Kristus vstopa med množico v Jeruzalem. Ljudje pogrinjajo predenj svoje plašče, palmove veje mečejo na cesto. Po njih jaše Davidov Sin. Hosana na višavah!

»Bim, bam, bom!... Hosana na višavah!« Tako pojó zvonovi v čast najvišjemu Kralju in vabijo vernike v hiše božje. Glej! Ze se zgrinjajo ljudje v ljubljanske cerkve. Očetje in mamice z oljčnimi vejicami v rokah spremljajo svoje otroke k sveti maši in blagoslovu zelenja.

Velike in majhne butare se zibljejo nad glavami. Nič za to, če letos ni pomaranč! Rdeča jabolka se smejejo iz zelenja in barvanih skobljancev. Juhej!

Saj danes je cvetna nedelja. Otrokom zaré lica in radost jim seva iz oči. Hosana! — — —

Tam ob ograji tromostja pa stoji fantiček. Premražene ročice stiska v rokave, ker žepkov njegova strgana oblekica sploh nima. Bose nožice nosijo čevlje, ki komaj še zaslužijo ime. Ubožček željno gleda pisane butare, ki trumoma hité mimo njega, in otožen pogled mu zaplavlja tja v daljavo. V vdratih očeh mu igrajo biserne solze...

Velike in majhne butare se zibljejo nad glavami

»Poglej, mamica! Ta pa nima butare. Kako je njegov očka grd, da mu je ni kupil,« sliši praviti dečka, ki gre z mamo v cerkev. Začudeno ga gledajo mimoidoči otroci, da je ubožčku še huje pri srcu. Nihče nima zanj sočutnega pogleda.

O, kako težko je biti begunec! In še tak begunec, kot mora biti Jakec. Tam na Dolenjskem je bil njegov dom. Prišli so hudobni možje iz gozda. Ubili so očka, odpeljali brata in z mamico sta ostala sama. Pa so hudobneži znova prišli. Izpraznili so hlev in shrambo, onadva pa napodili. Se cule ni smela vzeti uboga mamica. Jakec se dobro spominja, kako je jokala. »O sveti križ božji!...« je klicala vso pot. — Na griču sta se še enkrat ozrla. Pa sta brž

hitela dalje, ker nista mogla prenesti pogleda na goreči dom...

Ljubljana ju je sprejela. Pa tako hladno, da je to še sedemletni Jakec čutil. Kamor sta prišla, povsod sta slišala grenke očitke. Mar sta onadva kriva, da so ju izgnali? Prosjala sta tu in tam, pa tolikrat — zaman. Stradala sta in nič čudnega, da je mamica, ki si je odtrgovala od ust, da sinek ni bil lačen, omagala. Obležala je v veliki stari hiši za Ljubljano in nekega dne je Jakec ostal sam. Črn voz je prišel po mamo in sirotek je ni videl nikdar več. Nikdar več...

Kako lepo je bilo na cvetno nedeljo v domači cerkvi. Takrat je bil tudi on med radostnimi otroki. Veliko in prelepó pisano butaro je nesel k blagoslovu. Zdaj pa... Daleč je od domače vasi, kjer med pogorišči sameva požgana župnijska cerkev, kjer ni duhovnika, ki bi v božjem imenu delil blagoslov. Beraček je, za katerega se nihče ne zmeni. Še vesel je, da ga ne spodé, ko postaja ob pločniku in zija otroke z butarami...

Begunca Jakca stisne v grlu. Nič več ne more zadržati joka. Glasno zaveka

Premražene ročice stiska v rokave

Zvonovi so se zamajali

... ništa mogla prenesti pogleda na goreči dom.

in debele solze mu izpirajo od prahu umazani obrazek.

Tedaj pa se pred ubožkom ustavi gospa. Črno je oblečena in oljčna vejica ji počiva v naročju. Ostali hité mimo: nihče se ne meni za raztrganca. Njej pa se zasmili. Sočutno ga gleda, potem pa napravi korak k njemu in ga mehko poboža po zmršenih laseh.

»Tak, kakor je bil moj...« zamrmra, potem pa ga vpraša: »Od kod pa si, fantek?«

Jakec dvigne glavo. Kaj je mogoče, da se neznana gospa zanima zanj? Skozi solze pogleda njen blede obraz in zdi se mu tako poben mamičinemu. Kakor obraz angela... Šele čez nekaj trenutkov iztisne iz sebe: »Begunec Jakec sem... z Dolenjske... Očka so ubili... Mamica je — umrla...« Pa ga zopet premaga neutolažljiv jok.

Gospa si otre solzo in Jakca še enkrat poboža, potem pa ga prime za roko: »Le z mano pojdi, sirotek!«

Jakec uboga — kaj bi ne, saj mu doslej še nihče ni privoščil tako tople besede — in črna gospa ga popelje tja za vodo. Prodajalec butar stoji ob ograji, si veselo požvižgava in prešteva denar. Mož je ostal sam za Ljubljano. Vsi ostali prodajalci so že odšli, njemu pa je ostala še ena butara. Prevelika je bila za mestne fantiče: nihče je ni hotel kupiti.

Tedaj se pred ubožkom ustavi gospa.

Tu se ustavi dobra gospa. »Cvetna nedelja je danes. Gotovo bi rad butaro, kajne?« se nasmehlja in, preden Jakec pokima, že drži v rokah prelepo butaro. Vroč želja se mu spolni...

Jakec se v prelepem veselju niti ne zahvali. Bleda lica mu zažaré. Z radostnim krikom na ustih se obrne in že teče po tromostju. Kar prek Marijinega trga jo ubere in ljudje začudeno gledajo za raztrgančkom, ki teče z butaro po stopnišču v božji hram, kjer že pojó orgle veličastno pesem.

»Hosana! Hosana!... vriska Jakčevo srce, ko gre mimo njega procesija. Vi-

Prodajalec butar stoji ob ograji, si veselo požvižgava in prešteva denar.

soko dvigne svojo butaro: prav nič se mu ne zdi težka. Se ponosen je nanjo, saj daleč okrog ne vidi enake. Vse so manjše od njegove. Kaj za to, če njegova niti jabolok nima! Samo da je butara.

»Hosana!...« Tako pojó zvonovi, pojó orgle, tako poje vsa cerkev. Tudi srečni Jakec in njegova butara...

Sirotek niti ne ve, kdaj je slovesnosti konec. Kar naenkrat je minilo. Val množice ga potisne skozi vrata. Znajde se pred cerkvijo z butaro na rami. Trdno jo drži in za vse na svetu je ne bi dal nikomur.

»Butara je blagoslovljena. In moja je, čisto moja... Kot lani in predlanskim,« mu gre venomer po glavi.

Ozira se okrog in ugleda na stopnišču pred cerkvenimi vrati svojo dobrotnico. Počaka jo na pločniku in, ko se mu približa, jo boječe pocuka za črno krilo.

»Bog plačaj, dobra gospa!« spravi iz sebe in hoče med množico. A gospa ga zadrži.

»Z mano pojdi, ubogi Jakec! — Saj si rekel, da si Jakec, kajne? — Gotovo si lačen.«

Nič se ne brani begunček. Z gospo zavije v stransko ulico in vstopi v veliko hišo.

»Sama sem, veš, Jakec. Očka je vojak, sinko tvojih let pa mi je umrl pred tremi meseci. Kajne, da boš ostal pri meni? Rad me boš imel namesto mojega Milančka.«

Tako mu pravi gospa, ko mu prinese topel zajtrk. Jakcu pa zvené njene besede kot v sanjah. Sam ne vé, kaj naj napravi. Solze ga oblijejo in, ko se gospa skloni, da bi mu jih obrisala, jo

Butara je blagoslovljena.

objame in ji zašepče toplo besedo: »Mamica!«

Nad ljubljanskimi strehami se prelivajo veličastni glasovi zvonov. O usmiljenju pojó in dobroti. Žal jih je tako malo, ki bi jih razumeli.

»Bim, bam, bom!... Hosana Usmiljenemu! Hosana na višavah!... Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!... Bim, bam, bom!...«

Jakec vé, kaj pojó. Ob oknu sloni in posluša njih pesem ter se raduje cvetne nedelje. Saj mu je dala drugo mamico in nov dom.

Ob oknu sloni in posluša pesem zvonov.

Fr. Bazilij:

Prošnja s križa

Na križu je razpet,
ves z ranami odet
Zveličar, božji Sin.
Za nas visi — Trpin.

Mu v daljo zre oko,
na grehov množico,
s katerimi Ga svet
bo žalil spet in spet.

Za tolike ljudi
zastonj Mu teče kri...
Zato pa prosi te:
»Otrok, le greha ne!«

Razvajenka

Majdica je štela deset pomladi. Njen ata je bil pekovski mojster v mestu. Mož je bil resen in delaven in ni kar kar nič ljubkoval svoje hčerke, dasi jo je imel rad. Deklici je umrla mama pred enim letom. Teta Neža, materina sestra, je bila vsa nora na Majdico ter je hotela, naj jo oče pošlje k njej na deželo, kjer bo imela vsega dovolj, zlasti ljubezni, ker je oče »pretrd« in ne zna z dekletcem ravnat.

»Pa jo vzemi na počitnice!« je odločil ata. »Pazi pa, da mi dekleta ne razvadiš!« Rečeno, storjeno. Majdica se je s teto odpeljala na deželo v ljubko vas, kjer je teta Neža imela krasno hišo in bogato posestvo. Imela je teta Neža svoji dve hčerki, ki sta pa že odrasli. Mestna Majdica se je teti tako prikupila, da jo je vzljubila bolj kot svoje otroke in jo negovala s pretirano skrbjo. Gorje, da bi se kdo pritožil čez Majdico! Takoj je tekla k teti Neži ter ji potožila. Nastal je ogenj v strehi in teta je trdo vzela v roke vsakega, ki bi Majdico le postrani pogledal.

Tako je postala Majdica ljubljenska svoje tete, ki jo je na vse načine razvajala. Najboljši kosi so romali v Majdičine roke, njena postelja je bila najbolj mehka, domače hčerke so ji morale vsak dan snaziti čeveljčke in likati obleko, ona sama pa je polegala v senci in se kopala v bazenu. Če se je počutila količkaj bolno, je teta takoj vzela toplomer in že pri 37°C klicala zaskrbljena zdravnika. Neprenehoma je teta povpraševala: »Kako se počutiš, Majdica? Si dobro spančkala? Ti kosilo tekne? Kaj si želiš, le kar reci! Zakaj si videti tako trudna?« Majdica je postala središče tetinih brig in misli.

Deklica je ob dobri hrani in skrbni negi zrastle in se okrepila. Bila je zdrava kakor riba in rdeča kot jabolko.

Nekega večera pa je teta poslala klicat domačega župnika, naj hitro pride k Majdici. Gospod župnik je dobro poznal razmere ter niti štole za sveto spoved ni vzel s seboj. Ko je vstopil v sobo in videl »bolnico«, je takoj uganil, za kaj gre. Ob Majdičini postelji je stala teta Neža, zraven nje obe hčerki, ki sta bili stalno pripravljene, da priskočita na pomoč Majdici, če bi imela napade. Majdica se je cmerila v postelji, vzdihovala in brcala odejo z nogami. Z rokami pa se grabila za goste lase, kot da jih hoče izruvat. Dekleta so jo grabile za roke in jo tiščale na posteljo. Župnik se je skrivaj smejal, ker je vedel, da igra Majdica »teater«. Pa je mirno dejal: »Le pazi Majdica, da si ne populiš lepih las, škoda bi bilo tvoje frizurice! Dekletce se je umirilo in si z nasmehom pogladilo lase. Župnik je pomiril domače ter jim nasvetoval, naj gredo brez skrbi počivat, ker ni nobene nevarnosti. Blagoslovil je »bolnico« in odšel v župnišče.

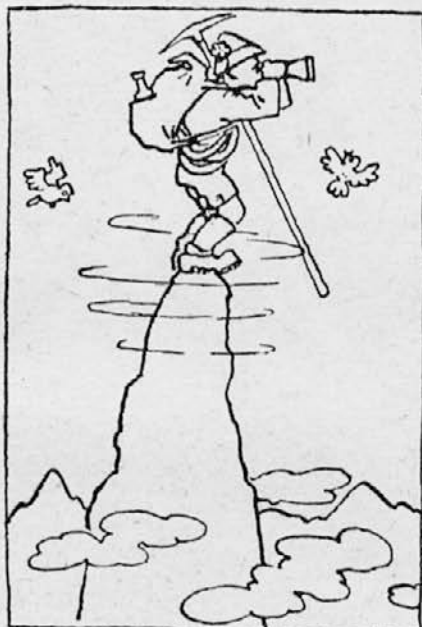
Naslednjega dne je poslal svojo sestro, naj pogleda, kako je pri Nežinih. Majdičini sestrični sta ji povedali, da je mala gospodična sladko spala vso noč. Zjutraj pa je vstala in spet začela s teatrom. Vrgla se je na divan in mahala z rokami. Hotela je, da se vsi v hiši zanimajo zanjo ter ji strežejo kakor kraljičini.

Župnik je svetoval teti Neži, naj začne kar resno. Ukaže naj Majdici, da takoj preneha s svojimi napadi, sicer bo odposlana v mesto. Teti pa se je Majdica smilila. Še istega dne jo je peljala v mesto v bolnišnico in poklicala štiri najboljše zdravnike, ki so se poredno muzali, ker so videli, da premeteno dekletce vleče teto Nežo za nos.

Po dveh tednih so Majdico spet peljali k teti na dom. In spet se je obnovila stara igra. Teta Neža je bila vsa utrujena, ker je morala noč za nočjo bedeti pri svoji razvajeni nečakinji. Sklenila je, da pošlje Majdico v mesto k očetu. Župnik se je navihano smejal, ker je vedel, da bo sedaj morala končati

svojo komedijo. In to se je res zgodilo. Strogi in resni oče je tesno napel vajeti. Ukazal je hčerki, naj mu pomaga v trgovini. Sicer je Majdica vihala nos, pa ni vse skupaj nič pomagalo. »Le hitro se obrni!« je veleval oče. Hočeš nočeš: deklica se je morala vdati in delati v kuhinji in prodajalni. Sedaj je bilo konec vprašanj: Kako si spančkala? Ali si trudna? Oče je malo govoril, kratko in jasno je ukazal. Deklič je delal ves ljubi dan, da je zvečer sladko zaspal. Kar naenkrat je bilo konec njene bolezn. Pisma, ki jih je pisala teti, pričajo, da se počuti dobro in da je zdrava.

Tako je bila ozdravljena razvajenka Majdica. Filip Terčelj.

»Visoko vrh planin stojim
v veselju rajskem tu živim«

»Visoko vrh planin visim,
visim in bridko se solzim«

Kaj se je pripetilo stari materi in očetu

Sv. Jožef. Val. Metzinger. Uršulinski samostan, Ljubljana.